

Utopia

STUDENTAVISA I TROMSØ

NR. 4, APRIL 1989, 13. ÅRGANG

Interpol koblet inn

Datasknoking etterforskes

Politiet i Tromsø etterforsker flere tilfeller av datasknoking på Universitetets datanett. Mye tyder på at Universitetets anlegg brukes som transitstasjon for inntrenging på anlegg i inn og utland. Via Universitetet i Tromsø skal snokerne blant annet ha forsøkt å trenge inn på datanettet til ett laboratorium i Nederland. Det er på det rene at saken som Tromsøpolitiet arbeider med har forbindelser med lignende saker som etterforskes nasjonalt og internasjonalt. Etter det Utopia erfarer er også Interpol engasjert.

Arve Bartnes og
Redaktør Geir Hatling

Det var 16 mars i år at EDB-sjef ved Universitetet i Tromsø, Sigurd Sjursen, anmeldte flere tilfeller av datasknoking ved Universitetets dataanlegg og datanett. Tromsø Politikammer befrer overfor Utopia at etterforskning pågår.

Internasjonale forgreininger
Alt tyder på at datasknokerne opererer internasjonalt. Utgående kall til Nederland og USA og inkommande kall fra Taiwan burde tale for seg, om det heter i anmeldelsen. Ingen, hverken i politiet eller ved Universitetet, ønsker å kommentere overfor Utopia hvor langt etterforskningen er kommet. I følge Utopias kilder finnes det flere mistenkte. Det er grunn til å tro at lokale forhold også vil bli etterforsket. Blant annet har snokerne etablert brohoder på anlegget til EDB-senteret. Dette tyder på lokal kjennskap til kontonavn og passord.

Via televerket
Mange tilfeller er det registrert at datasknoker kommer inn på anlegget via Televerkets Datapak tjeneste. Snokerne går inn på en av de konene de kjenner passordet på. Konene benyttes deretter til å etablere forbindelse med nye maskiner i utlandet, igjen via Datapak. Datasekjonen kan bare registrere hvem snokerne kaller opp, ikke hvor de kommer fra.

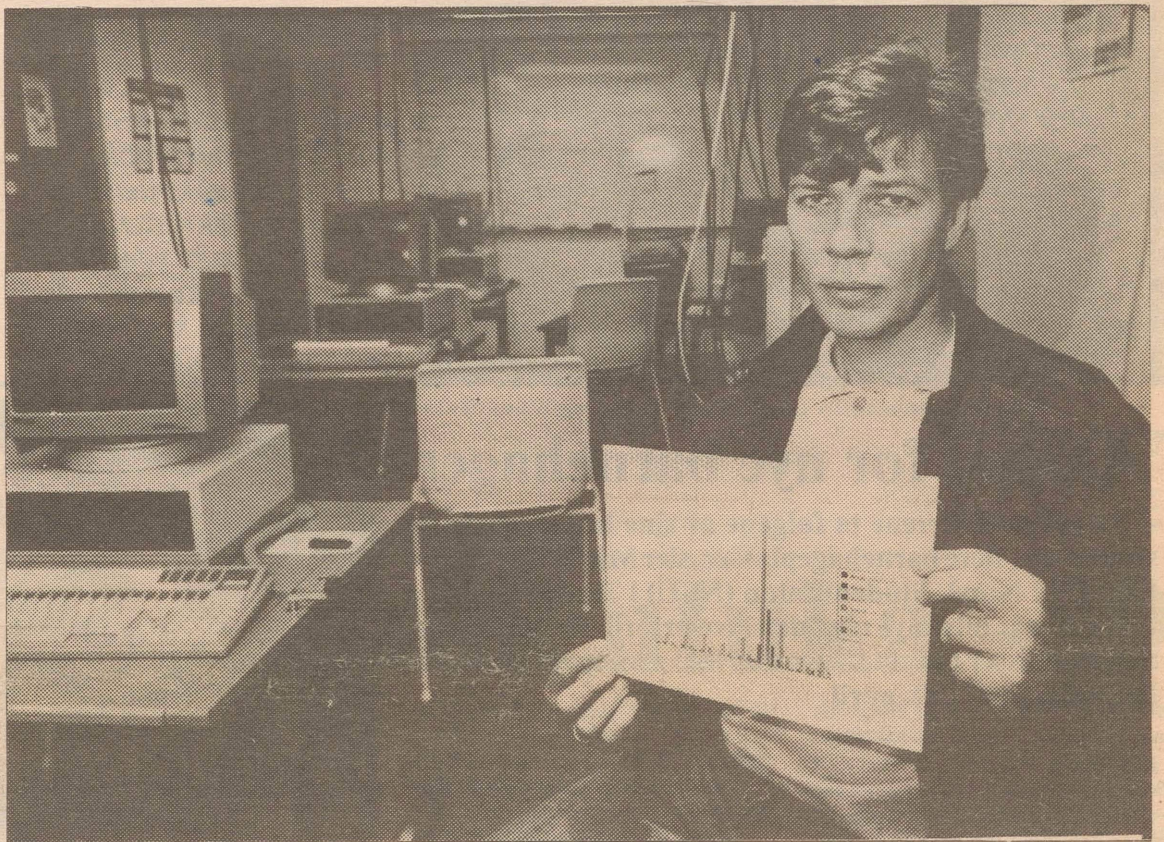
Reaksjoner
Etter det Utopia erfarer har det fra flere hold blitt reagert på inntreng-

ningsforsøk fra Universitetets anlegg. Det blir bedt om at dette må opphøre. EDB-sjef, Sigurd Sjursen, har tatt kontakt med sine kolleger i Oslo, Bergen og Trondheim og orientert om at Tromsø utsettes for angrep fra datasknoker.

Øket sikkerhet
Personalet ved EDB-senteret arbeider aktivt for å eliminere sikkerhetshull i anleggets systemer. Det er på det rene at man flere ganger har klart å hindre innbruddsforsøk. Blant annet ble et forsøk på å trenge inn i et laboratorium i Nederland via Tromsø forhindret. I løpet av april vil det bli holdt kurs i dataskikkerhet for ansatte og forskere som arbeider med data.

Etterforskning
Det er på det rene at saken Tromsøpolitiet arbeider med har forbindelse med lignende saker som etterforskes nasjonalt og internasjonalt. Etter det Utopia erfarer er også den internasjonale politiorganisasjonen Interpol engasjert i denne forbindelse.

Spionasje?
Man vet ikke hva motivene til datasknokerne er. Det kan være lekelyst og spill som i fjorårets «datasak» i Tromsø. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det er profesjonelle snokere ute etter å skaffe seg verdi full informasjon på ulovlig vis som står bak. Ved å bruke Universitetet i Tromsø som transitstasjon kan datasknokerne nå forskningsinstitusjoner og laboratorier over store deler av verden.

EDB sjef Sigurd Sjursen er fortvilet. Plansjen Sjursen holder er en kvartalsvis oversikt over bruken av datanettet til utlandet. Stolpen midt på bildet viser det eksplosive forbruket i første kvartal 1988. Dette skyldes fem lokale datafreakers hyppige kontakt med utlandet. EDB senteret regner med at denne bruken

alene medførte en merkostnad på 95 000 kroner. Data-sikkerheten ble skjerpet i løpet av året, men fortsatt utsettes EDB-senteret for angrep. Denne gangen er det internasjonale datasknoker som er på ferde.

Foto: Oddgeir Sagerup.

— Har navn på mistenkte

Politiet og EDB-senteret sitter inne med navn på mistenkte personer i datasknoker-saken som høyst sannsynlig har internasjonale forgreininger. Denne saken dukker opp bare et år etter at fem lokale datasknoker ble avslørt.

EDB-sjef Sigurd Sjursen anmeldte forholdet i mars i år.

Sjursen, hvorfor er denne saken så alvorlig at dere går til politianmeldelse?

I en sak i fjor vår nøyde Universitetet seg med interne forføyninger mot de som misbrukte datautstyret.

– Det at vi har hatt en sak tidligere har ikke hjulpet. Vi vil rett og slett til bunns i hva som foregår. Vi er redde for de økonomiske konsekvensene, og ikke minst vil vi vite med sikkerhet at personer kan arbeide uten risiko for at det snokes i våre anlegg. Vi antar dessuten at denne saken har en annen karakter og et større omfang enn den i fjor vår.

Hvilke skader har datasknokerne påført Universitetet i Tromsø?

– Det økonomiske tapet er på ca. 100 000 kroner i ekstra telefonutgifter. Her er utgiftene fra fjorårets datasak inkludert. Dette medfører at forskerne får tilsvarende mindre å rutte med. På EDB-senteret regnes dette som meget alvorlig.

Hvordan vurderer du datasikkerheten ved universitetet?

– Datasikkerheten ved Universitetet i Tromsø er normalt god. Med dette mener jeg at den ikke er spesielt høy, men at den ligger på samme nivå som ved landets øvrige universiteter. Beredskapen baserer seg i stor grad på at det er ordentlige mennesker som arbeider med data ved norske universiteter. Kort sagt: tillit under ansvar. Vi er likevel på vakt overfor misbruk av våre tjenester.

Det er imidlertid vanskeligere å unngå misbruk ved universitetene i forhold til de store private organisasjonene. Dette skyldes at universitetene er koplet på nett som i prinsippet skal være lett tilgjengelig da informasjonsstrømmen i inn og utland er svært stor.

Hvordan vurderer du datasikkerheten i samfunnet?

– Den er generelt sett dårlig. Her støtter jeg meg til NOUs rapport om samfunnets sårbarhet vedrørende datasikkerhet. De store organisasjonene er som regel de flinkeste til å beskytte seg mot misbruk. Årsaken til dette er at de ofte sitter inne med dyr og sensitiv informasjon. Dette gjelder for eksempel de store bankene.

Etterforsker EDB-senteret denne saken selv?

– Jeg har ikke anledning til å kommentere detaljer.

Sitter dere inne med navn på mistenkte?

– Ja.

Er de mistenkte informert om anmeldelsen av forholdet?

– Det har jeg heller ikke anledning til å kommentere.

Snokere — datafolks skrekk

Datasknoking, også kjent som hacking, er enkelt forklart at uvedkommende bryter seg inn i et dataanlegg. Vel inne i anlegget kan snokeren skaffe seg tilgang til sensitiv informasjon. Snokeren kan også slette eller forandre data på anlegget.

Industri-spionasje
Profesjonelle snokere er effektive spioner og er fryktet av næringsliv og forskningsmiljø verden over. Feks ble tidligere i vinter tre vesttyskere arrestert mistenkt for å ha skaffet seg fortrolige informasjon i USA og solgt dem videre til KGB.

Bisarr hobby
Over hele verden ser man at en mer «uskyldig» form for datasknoking brer seg blant dataentusiaster. Uavhengig data-freaker danner

små snoking-klubber over landegrensene. I utgangspunktet er formålet å utveksle informasjon om datamaskiner og sikkerhetshull. En av de mest kjente klubbene er CCC, Chaos computer club. CCC er berømt for å trengte seg inn i godt beskyttede dataanlegg hvor de legger igjen sitt «visittkort» og en melding hvor de påviser manglene i sikkerhetssystemet. CCC hevder selv at de på denne måten bidrar til øket datasikkerhet, og at de ikke stjeler data eller saboterer. Dette er imidlertid vanskelig å kontrollere for de

som får besøk, og CCC's virksomhet blir sett på som alvorlig.

Store datanett
Universitetet i Tromsø er tilkoblet et internasjonalt nett med lett adgang. Dette skyldes nødvendigheten av at forskningsinformasjon utveksles raskt og effektivt. Haken er at dette også gjør nettet sårbart overfor datasknoker. Det er derfor uhyre viktig at beredskapen blant brukerne er stor. Et eksempel på dette er det amerikanske dataviruset som fikk mye media-omtale før jul. Ved Universitetets EDB-senter viste man om viruset før de norske media og bare få timer etter at det ble kjent i statene. Dermed kunne man raskt foreta de nødvendige beskyttelses-tiltak.

En bedre Samskipnad?

I dette nummeret kommer den tidligere studentpolitikeren Tor Ødegård med krav om at studentene må ta styring i Studentsamskipnaden. Brukerstyring har lenge vært et tabuemne ved Universitetet i Tromsø, og ikke uten grunn. Studentene i Tromsø har lenge stått i opposisjon til departementet når det gjelder statens håndtering av velferden for studentene.

Tromsø er det eneste universitetet som boikotter den nye velferdsloven. Denne loven setter rammene for studentenes sosiale og økonomiske velferd, herunder Samskipnadens drift. Loven sier at studentrepresentantene i Samskipnadens styre skal velges ved urnvalg. Ved å bestemme at representantene skal velges på Hovedallmøtet, har tromsøstudentene i realiteten boikottet denne loven. At studenter styrer Samskipnaden og mottar midler fra departementet,

samtidig som de samme studentene boikotter departementets velferdslov er en helt uholdbar ordning.

Departementet truet i fjor vår med å holde tilbake den økonomiske støtten til Samskipnaden på grunn av studentenes boikott av velferdsloven. Hvordan vil departementet da forholde seg til en studentstyrt Samskipnad? Selv om det er departementets opptreden som bør kritiseres, er det studentene i Tromsø som rammes av en eventuell tilbakeholding av midler fra departementet.

Kompetansen til studentpolitikere vil være et annet problem. I en tid hvor den politiske aktiviteten på Universitetet er lav og rekrutteringen er på et lavmål, vil det være vanskelig å finne personer som er kompetente nok til å ta de nødvendige kortsiktige og langsiktige beslutningene.

I REDAKSJONEN:
Trond Davidsen, Steinar Johansen, Britt Bakkehaug, Tove Klæboe Nilsen, Gry Berntzen, Lars Åge Rotvold, Arve Bartnes, Roger Hoas, Kai Friis, Esben O. Henriksen, Asle Rønning

REDAKTØR:
Geir Hatling

REDAKSJONSSEKRETÆR:
Geir Arne Hansen

FOTO:
Oddgeir Sagerup, Morten Hansen, Sten A. Korneliussen

UTROPIA er et organ for studentene i ved Universitetet i Tromsø og kommer med 12 nummer i året.

Redaksjonen er valgt på politisk uavhengig grunnlag.

Annonsepris kr. 4,- pr.sp.mm.

Ved fast annonsering 20% rabatt.

UTROPIA
Adr.: Boks 678, 9001 Tromsø
Tlf.: (083) 44 283

OPPLAG:
2000 eksemplarer

SATS OG OMBREKKING:
Fotosetteriet as
Telefon 083/ 73 482
Boks 3604 Stakkevoll
9001 Tromsø

TRYKK: Bladet «Tromsø»

NESTE DEAD-LINE: 5. mai

Studenter bryr seg ikke ?

Daglig leder av universitetskiosken er skremt over studenter som reager på at kiosken fører pornoblad. Bryr ikke studenter seg om viktige ting som arbeidsløshet og miljøforurensning?

Det er noe revolusjonerende i hans resonnement: Ved å være pornomotstander kan man ikke være mot miljøkriminalitet og bekymret over høy arbeidsløshet. Blir studentene sjenert av bladene, undrer han? Nei.

Det som sjenerer oss er at han ikke sjeneres over å føre pornoblader.

Aksjon for nye barnehager

– Nå må politikerene ta følgene av sine løfter og skaffe studentene flere barnehageplasser, sier Marit Sjøvaag lokalleder i Norsk Studentunion (NSU) i Tromsø. – For å markere vår misnøye med den lave prioriteringen av barnehageplasser for studenter vil NSU arrangere en barnehageaksjon 27.-29. april.

Kai Friis

Vi krever flere barnehageplasser av staten og kommunen. Barnehageplasser er nødvendig for at studentforeldre skal kunne studere full tid, og ikke kun fra 8 til 12 på kvelden når barna har lagt seg. NSU krever også at barnehagesatsene er tilpasset studentenes økonomi, slik at de ikke må ta seg jobb for å kunne ha råd til å ha barn i barnehagen.

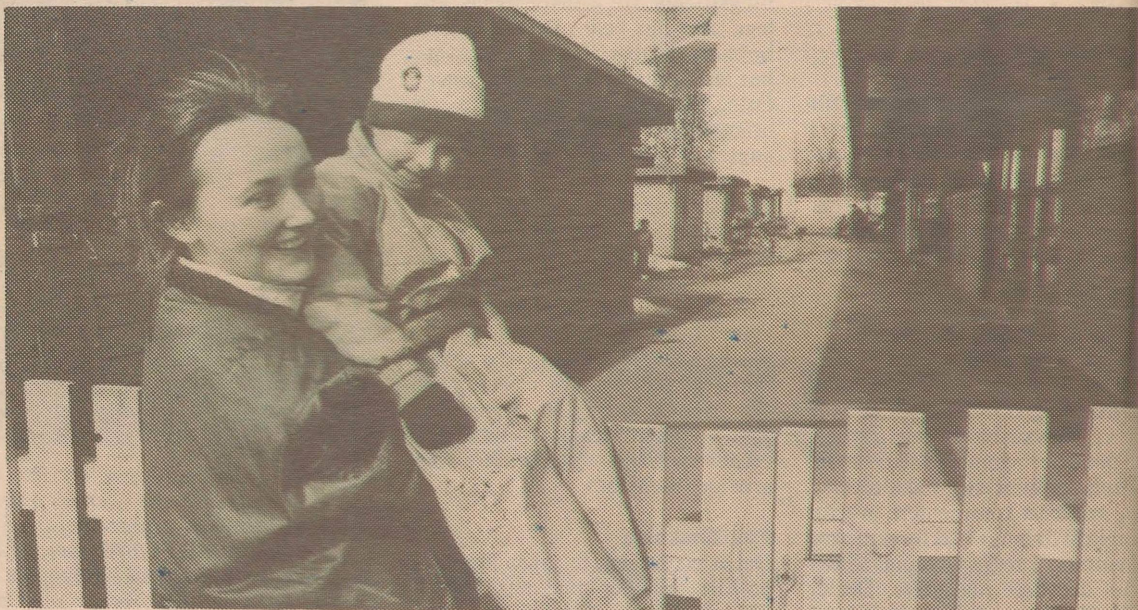
I Hærnesutvalget sin rapport om høyere utdanning i Norge sier man at man må skyte inn penger for å opprette flere studentbarnehager for å bedre studentforeldrene sin studiesituasjon.

Hærnesutvalget regner med at det er behov for 10-18.000 nye barnehageplasser, og mener at staten

må bevilge de 30 millionene som det trolig vil koste å finansiere disse plassene.

I forskjellige utredninger blir det påpekt at det må bli flere barnehageplasser for studenter. Marit Sjøvaag sier at det ennå ikke er bevilget noen penger til nye plasser. Behovet for barnehageplasser er størst i aldersgruppen 0-3 år, det er heller ikke full dekning for 3-7 åringene.

– Vi mener at det er på tide at det blir gjort noe med mangelen på barnehageplasser, og NSU vil aksjonere for flere barnehageplasser den 27. til 29. april. På ISV i Breivika vil det bli en barnepark 27. og 28. april. Her kan studenter som ikke har barnehageplass komme med sine barn, så vil vi ta oss av barne mens foreldrene studerer. Vi tar i mot barn i alderen 0-7 år, og vil blandt annet prøve å lage en veggavis sammen med barna.

Marit Sjøvaag, til venstre leder i NSU-Tromsø, vil hjelpe studentbarn med å få flere barnehager.

Foto: Oddgeir Sagerup

– Lørdag 29 april vil NSU arrangere en paneldebatt om barnehagesituasjonen i Tromsø på Verdensteateret. I panelet vil det sitte politikere fra de forskjellige partier, Elin Gundersen fra NSU i Oslo, men vi har ennå ikke fått tak i noen fra Tromsø kommune.

– Vi arbeider også for å få i stand et opptog i byen med foreldre og barn og andre som ikke er fornøyd

med dagens barnehagedekning. For å få et bra tog, er vi avhengig av at foreldrene stiller opp. Desverre har vi hatt problemer med å få tak i de som står i kø for å få barnehageplass, fordi Studentsamskipnaden ikke vil opplyse hvem som står i kø.

– I denne aksjonen vil vi fokusere på den dårlige situasjonen for alle,

og ikke spille grupper opp mot hverandre. En slik strid er ingen tjeve med, og vi vil heller sate på å få flere barnehageplasser.

– Sjansene for å få 18.000 nye barnehageplasser er ikke så stor, men får ingen hvis vi ikke prøver, sier lokalleder for NSU i Tromsø.

SU over stakk og stein

Geir Hatling

For 1 år siden ble det nedsatt en reglementskomite som skulle se på reglementene til de forskjellige studentorganene på Universitetet i Tromsø. Hensikten var å finne ut om det var grunnlag for å revidere noen av reglementene. Ett av mandatene til komiteen var å se på virkningene av en sammenslåing av Studentutvalget (SU) og Lærerstedsutvalget her i Tromsø(NSU).

På siste Hovedallmøte ble komiteen kritisert for sen saksbehandling. På tross av den sterke kritikken ble komiteen bedt om å arbeide videre i 1 år til. En måned etter dette blir det fra Studentutvalgets side arbeidet aktivt for å fremme ett forslag om sammenslåing for sommeren. Dette har etter min mening flere betenkelige sider. Resultatet blir et hastverksarbeide som ingen aner konsekvensene av. Det vil ikke bli en så grundig og mangfoldig gjennomgang av fordeler og ulemper som det burde ha vært. I en slik sak ville det vært en stor fordel om det hadde vært en bred offentlig debatt før det ble tatt en avgjørelse. Komiteen ville i større grad ha mulig-

heten for å se på alle sider ved en sammenslåing, både negative og positive.

Fordeler

Fordelene ved en slik sammenslåing vil i første rekke bli en ryddigere struktur når det gjelder utnyttelsen av menneskelige og økonomiske ressurser. Det vil også bli et bedre forhold til NSU sentralt. Dette siste vil imidlertid være en av de sterkeste argumentene for å unngå en sammenslåing. Tromsø lokallag av NSU har lenge poengtert overfor NSU sentralt at Tromsø selv skal ta seg av hvordan vi skal være organisert. Vi vil selv beholde vår selvstendighet uten innblanding fra Oslo. Det er derfor sterkt beklagelig at lederen for Studentutvalget reiser til Oslo og forholder seg om hva Oslo mener om en slik sammenslåing.

Ulemper

Ulempene ved en slik sammenslåing vil i første rekke være at Tromsø blir for sterkt knyttet til NSU-sentralt. Vi vil dermed ikke lenger ha den samme sikkerhet for selvstyre. Tromsø har bestandig vært sett på som noen bråkebøtter i universitetssammenheng. Vi har flere ganger vist

vår misnøye både med NSU sentralt og mot departementet. Dette er noe vi må fortsette med. Jeg er redd det kan bli for mye papirarbeid og for lite av det praktiske arbeidet. Vi trenger et Studentutvalg som kan protestere mot NSU og omvendt. Dermed vil vi være sikret en god saksbehandling. Hvis det blir en sammenslåing er det fare for at mange saker ikke vil bli tatt opp. Ikke bare fordi det ikke er vilje til det, men fordi et eventuelt sammenslått organ ikke vil ha kapasitet til å ta opp alle de saker det er behov for. At det er sykdomstegn i studentpolitikken er allment kjent, men det er ikke sikkert at en sammenslåing vil være den beste medisinen. Det er et faktum at det er større motstand mot en sammenslåing hvis studentpolitikken fungerer.

Sterk leder

I dag er det lederene for de to organene som er frontfigurer, både overfor Hovedallmøtet og andre. Ett sammenslått organ vil kreve en meget sterk leder, og med den rekrutteringen som er til studentpolitikken i dag er det ikke uten videre sikkert at en vil finne en leder som er kapabel nok til å fylle en slik jobb. I det nye organet vil det bli samlet veldig mye makt på få hender, spesielt så lenge den studentpolitiske interessen er så lav som den er. Hvordan dette kan slå ut i forhold til Studentråd, Hovedallmøtet og studentene gjenstår det å se.

Sosialtjenesten

Ta kontakt hvis du trenger råd og veiledning ved personlige og sosiale vanskeligheter eller studieproblemer som ikke er faglige.

Du kan også be om informasjon av forskjellig art og få vite hvor du skal henvende deg i helse- og sosiale spørsmål og juridiske saker.

For norske studenter:

Sosialkonsulent Ann Torunn Olsen
Kl. 09.00 - 15.00 alle dager unntatt torsdager.

For utenlandske studenter:

Sosialkonsulent Anne-Marie Hektoen
Kl. 09.00 - 15.00 mandag, tirsdag, onsdag i uker med like uketall.

Ring tlf. 81012 - eller stikk innom for avtale.

Studentsamskipnaden, Roald Amundsens plass 1.

Husk å benytte deg av HELSEFONDET, som gir deg delvis dekning av utgifter til tannbehandling, briller og linser, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se etter i reglementet som er oppslått på tavler rundt om på instituttene.

— Studentene må bestemme mer i Studentsamskipnaden

— Studentene må få styreflertall i Samskipnaden, slik at de selv kan bestemme over sin egen velferdsorganisasjon. Slik begrunner Tor Ødegård, mangeårig studentpolitiker, kravet om at studentene må kreve brukerstyring i Samskipnaden. Brukerstyring vil i korthet si at studentene har et flertall i styret i Samskipnaden. Dette er det anledning til i henhold til den nye velferdsloven som kom i 1987. Frem til i dag har Tromsø hatt en styresammensetning hvor studentene har vært i mindretall.

Geir Hatling

Ødegård sier videre at en i dag er i en situasjon hvor styreflertallet har en for stor avstand til studentene sin hverdag. Dette gir seg utslag på flere områder. Boliger, kantiner osv. *Har du eksempler på dette?* — Det mest nærliggende er saken som gjaldt barnehageplasser. Situasjonen pr. i dag er et enormt behov for barnehageplasser i alderen 0-3 år. Dette gjelder barn til studenter. I denne saken delte flertallet i styret barnehageplassene 50/50 på studenter og ansatte. En kan spørre seg med hvilken kompetanse de fatter slike vedtak. Hvem Samskipnaden egentlig er til for. Setter en dette opp mot den genuine kunnskap som studentene i styret har om hverdagen til den enkelte student, er det klart at brukerstyring vil være en bedre løsning. *Hva med kompetansen til studentene i ett slikt styre. Er den god nok?* — Studentenes fordel ligger i at de

kjenner sin egen hverdag. De vet hvor problemene er størst. I tillegg vil det være behov for kompetanse utenfra, men det finnes også dag. Ødegård sier videre at samspillet mellom styret og ekstern kompetanse er et felt som ikke er tillagt vekt i oppnevningen av styreflertallet de senere årene.

— Styret skal etter min mening legge opp langsiktige strategier, administrasjonen skal ta seg av den daglige driften. Dette er i for liten grad situasjonen i dag. Det er en for stor detaljstyring fra styret.

Vil et styreflertall bestående av studenter ha evnen til å tenke langsiktig?

— Ja, det har studentene vist flere ganger de siste årene. De har etter min mening vist større evne til langsiktig tenking enn hva styreflertallet har gjort.

Hva med forholdet mellom studentorganene og et eventuelt styreflertall bestående av studenter?

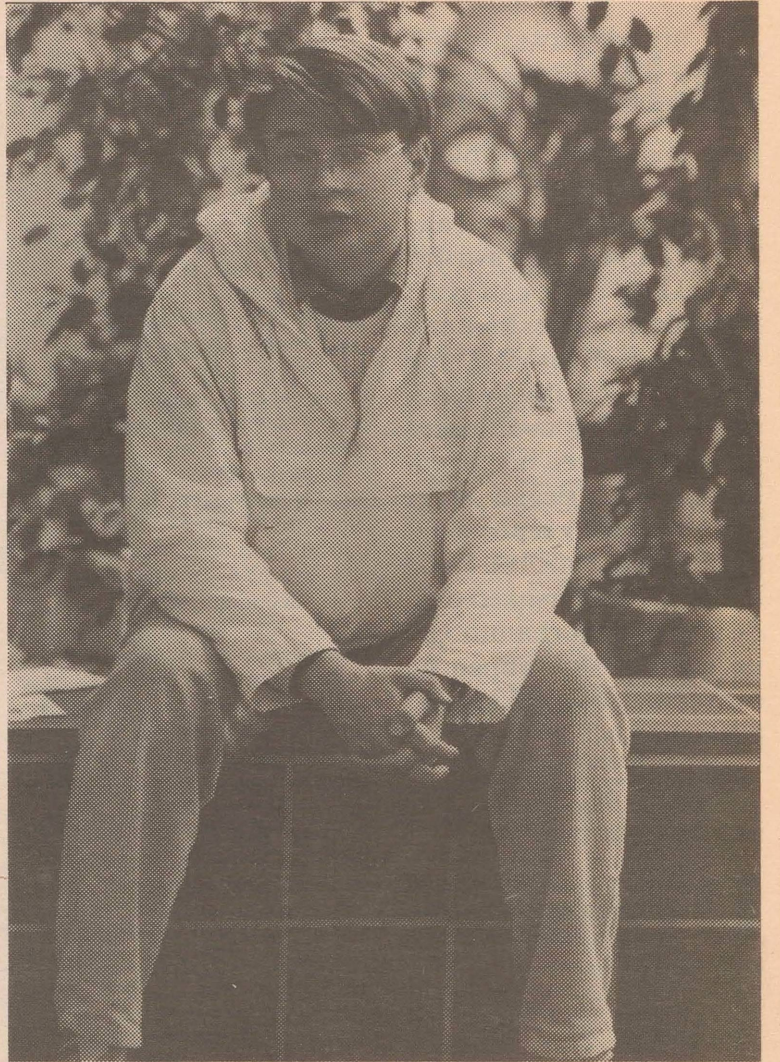
— For det første er det viktig å få klart frem at studentene vil være ansvarlig for alle de vedtak Samskip-

naden fatter. Fordelen i dag er at det er en tett kontakt mellom styrerepresentantene og Hovedallmøtet. Samtidig er det klart at mange saker er av en slik art at de ikke egner seg for behandling på Hovedallmøtet, fordi Hovedallmøtet ikke vil ha den nødvendige kompetansen. Imidlertid vil det alltid være mulig å anke en hvilken som helst avgjørelse inn for Hovedallmøtet. Jeg mener Studentrådet vil være et bedre organ for behandling av Samskipnadssaker.

Ser du noen betenknninger ved forholdet Samskipnaden og forretningsmessig drift?

— Det å ha brukerstyring vil kunne føre til at det er lettere å få gjennomslag overfor myndighetene. Samskipnadsstyret er like mye et politisk organ som det er et forvaltningsorgan. Jeg ser derfor ikke de helt store problemer i forholdet til forretningsmessig drift.

Tor Ødegård avslutter med å si at han ikke tror det vil komme reaksjoner fra de ansatte i Samskipnaden dersom det blir brukerstyring.

Tor Ødegård går inn for brukerstyring i Studentsamskipnaden.

Foto: Oddgeir Sagerup

Underskudd for Studentuka -89

Ukas verdi for studentmiljøet kan vanskelig tallfestes. Man begynner derimot å få en anelse om prisen for universitetet og Samskipnaden. Et samlet underskudd på rundt 35 000 kr må dekkes.

Espen O. Henriksen

Samskipnaden og universitetet har stilt opp med en garanti på 20 000 kr hver i tilfelle underskudd. I tillegg har Tromsø Kommune bidratt med en garanti på 4000 kr. Hvis garantistene etter årets tap blir mer tilbakeholdne, kan dette få konsekvenser for framtidig ukedrift.

Konsserter med tap

Moderate overskudd fra ukekro og revy har ikke vært nok til å dekke underskudd på andre arrangement. De største tapene skyldes dårlig publikumsopplutning om konsertene på Studenthuset. Etter at gruppa YM-stammen meldte sykdomsforfall, måtte man i all hast finne nye band. 99th Floor fra Oslo og Cakewalk fra Bodø klarte ikke å trekke nok folk til Studenthuset. Disse erstatningsgruppene ble heller ikke markedsført i nevneverdig grad.

Tabbe å satse på rocke-konsserter

Arrangementsansvarlig i ukestyret, Yngve Voktor, innrømmer at ukestyret satset på for mange konsserter. — I ettertid ser vi også at det for tiden er dårlig marked for rockekonsserter i Tromsø. Et eksempel er gruppa 99th Floor som trakk svært lite folk, til tross for glimrende anmeldelser i Puls og BEAT. Det bandet måtte vi for øvrig skaffe på fire dagers varsel etter sykdomsforfall fra YM-stammen. Da satt vi med flybilletter for over 20 000. Ved å ta opp 99th Floor fra Oslo, fikk vi utnyttet halvparten av disse.

Andre utgiftsposter er også blitt uforutsett store. Det er for eksempel blitt svært dyrt å leie lydanlegg i Tromsø.

Flere årsaker til underskuddet.

Ukesjef Trond Svenøe mener tapene har flere årsaker. Ukestyret har vært for lite, i tillegg har man kommet for sent i gang. Man burde hatt mer tid til å finne rette personer til de forskjellige oppgavene. Mere ressurser i form av tid og arbeidsinnsats i planlegging ville gitt en mer kontrollert økonomi. Liten startkapital har også vanskeliggjort ukestyrets arbeid. Usikre økonomiske tider har rammet sponsor-inntektene. I 1987 bidro hovedsponsoren Sparebanken Nord med 40 000. I 1989 støtter samme bank studentuka med 1000 kr. Videre ble konsertarrangementene rammet av at relativt kjente navn som Jonathan Ritchman og YM-stammen meldte forfall på kort varsel. Lav publikumsopplutning om noen av konsertene har gitt denne delen av ukedriften et underskudd på ca 35 000 kr som ikke var budsjettert. Svenøe tror at musikkgruppene må velges mer kritisk i fremtiden, samtidig som man må vurdere det totale antall konsserter. Det var blant annet uheldig med parallelle arrangement enkelte kvelder.

— I ettertid er det lett å si at man burde satse på færre, mer kjente artister, sier Svenøe. De mer kjente navnene krevde imidlertid så store honorarer at vi i ukestyret ikke turde å ta på oss ansvaret. Det burde vi kanskje ha gjort.

Enkelte mener at ikke alle konsertene ble markedsført like godt. Svenøe er ikke ubetinget enig i dette. Blæsten og Studentradioen har drevet PR-arbeid. Arrangementene har også vært kunngjort på plakater og i Ukeavisa som ble distribuert over hele byen. I tillegg har noen av utstedene annonsert for «sine» konsserter. Ukesjefen mener dette har vært tilstrekkelig.

— Man kan jo ikke jage folk på konsert, folk kommer for å høre musikk de liker. Det kunne man se på de smekkkfulle konsertene med gruppa Chris at the moment.

Tynt studentmiljø i Tromsø

Svenøe mener at det er vanskelig å aktivisere studentmassen i Tromsø. Det er den samme harde kjernen som går igjen i de forskjellige lag,

utvalg og foreninger. Rekrutteringsgrunnlaget blir dermed for lite når man skal skaffe styre og funksjonærer til ukedrift. Særlig vanskelig har det vært å finne folk som er villige til å engasjere seg i styret.

— Når da både økonomi-ansvarlig og den ene generalsekretæren trekker seg 6 mnd. før ukestart, skaper det problemer i form av en mer uklar ansvarsfordeling mellom de gjenværende. Et fulltallig styre ville gitt klare ansvarsområder og ryddigere forhold. I år har vi hatt uoversiktlige ansvarsforhold som har satt store krav til den interne kommunikasjonen. Denne har ikke alltid holdt mål, og det må vi tåle kritikk for, innrømmer Svenøe.

Studentuka har problemer med å engasjere den store majoriteten av studentene. Svenøe ser dette delvis som en konsekvens av det svake studentmiljøet i Tromsø generelt. Dette kan man se av den lave opplutningen om Studentersamfunnet, som mangler både tradisjoner og et skikkelig lokale. Mange av studentene kommer fra Tromsø og er allerede bundet opp i et miljø. Den vanlige kombinasjonen jobb/studier gjør også sitt til at få har overskudd til idealistisk arbeid.

— I denne sammenhengen bør man huske på at studentuka er studentvelferd. Jeg mener man kunne vurdere å legge til 5-10 kroner på semesteravgiften øremerket til ukedrift. En slik startkapital ville gjøre ukearbeidet lettere, og man kunne unngå å holde ukestyret personlig ansvarlig for underskudd utover garantier. Lønn til sentrale verv i ukestyret ville også gi folk muligheten til å jobbe med uka på heltid i den mest hektiske perioden. Svenøe avslutter med å ta opp manglende kontinuitet i ukedriften. —Et fast ukekontor og en skikkelig oppfølging fra det forrige ukestyret ville gitt oss en mye bedre start. Jeg håper at vi i styret for Uka-89 klarer å følge opp neste studentuke, slik at de kommer bedre ut enn vi gjorde.

Konsekvenser for framtidig ukedrift?

Studentukas hovedgarantister er Universitetet og Studentsamskipnaden. Ukedriften er i sin nåværen-

de form avhengig av at disse institusjonene også i framtiden gir økonomiske garantier. Universitetsledelsen vil ikke kommentere noe i denne saken før de har ukas regnskap på bordet.

Styreleder Unni Sandbukt i Studentamskipnaden sier i en generell kommentar at Samskipnaden ved å gi en garanti har påtatt seg en risiko. Om Uka-89 må bruke av garantiene, må Samskipnaden selvfølgelig

sin del av tapene. Sandbukt vil ikke uttale seg om et underskudds konsekvenser for framtidige garantier. — Det er ingen automatikk i garantiene fra samskipnaden. Styret må i hvert enkelt tilfelle avgjøre om samskipnaden skal gå inn med garantier. Det er helt umulig for meg å uttale meg om hva et framtidig styre vil avgjøre. Både Samskipnaden og Universitetet ser imidlertid på Studentuka som et viktig tiltak.

OBS! ★ OBS! ★ OBS!

Refusjon av utgifter til behandling hos psykolog

Det er nå igjen mulig å få refundert utgifter til behandling hos psykolog.

Refusjon er knytta til behandling ved Tromsø Psykologsenter.

Kontakt sosialtjenesten eller Studentsektariatet for nærmere informasjon

Tlf 81012

SLAPP AV

Psykolog Ronald Grinis avslapningskassett mot studiestress fås i bokhandelen. kr. 60,-

TAPIR FORLAG UNIVERSITETET I TRONDHEIM

Skihopp truer grunnforskning?

Den pågående konflikten mellom Tromsø Skiklubb og Universitetet om arealene i Grønnåsen, og hva disse skal brukes til, kan synes komplisert. Det kommer delvis av uklarheter om hva saken egentlig består i, og vektlegging av momenter som er saken helt uvedkommende. Begge deler godt hjulpet av reportasjer i Tromsø og Nordlys. Dette er den direkte årsaken til at de pågående forhandlingene mellom skiklubben og universitetet er lukket for pressen.

Tove Klæboe Nilsen

Det var mandag 10. april at partene møttes første gang, og det vil nok ta en stund

før forhandlingene er sluttet. Utgangspunktet står nemlig partene langt fra hverandre, og det kan synes som om de har uforenlige interesser i Grønnåsen.

Tromsø Skiklubb har planlagt et skisenter i området. Senteret vil omfatte flere mindre hoppbakker, slalomløp og en stor hoppbakke. Unnarenet til den store bakken vil gå 75 meter inn på universitetets område.

Universitetet har på sin side planlagt å legge Avdeling for Arktisk Biologi ytterst på si tomt, og denne blir da liggende ganske tett opp til skiklubbens skisenter. Her skal man drive forskning med bl.a. ryp, og stabile naturlige omgivelser er ei grunnleggende forutsetning for det.

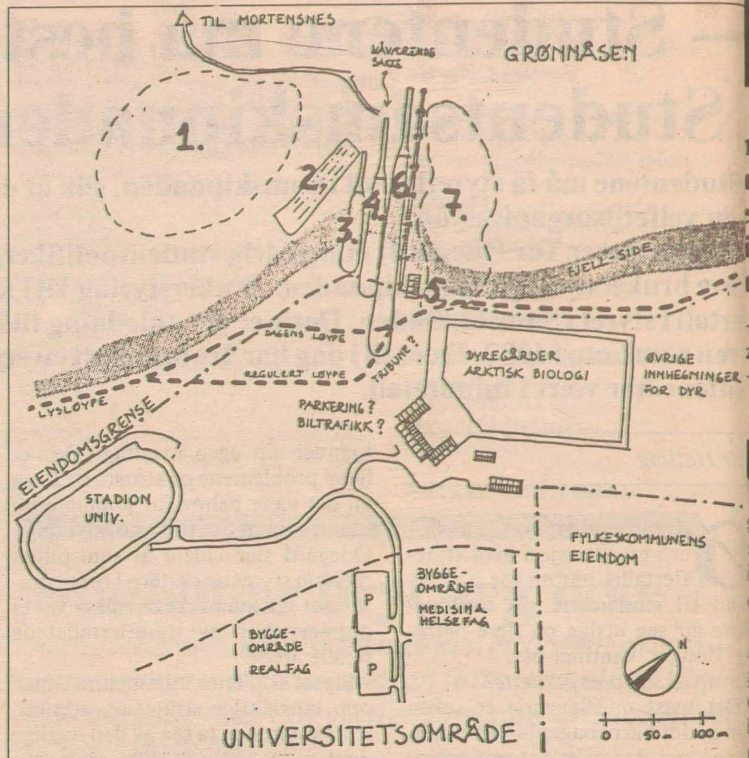
Det Universitetet reagerer på, er at skiklubben vil ha en del av dets område til hoppbakke. Det er noe det ikke kan gå med på. Universitetet er allerede pressa når det gjelder arealer. Dernest reageres det på at lysanlegg som slås av og på flere ganger i døgnet vil forstyrre den biologiske forskningen. Universitetet mener at også adkomstveier og parkeringsplasser er et konflikttema, i

og med at det ikke finnes i skiklubbens planer, og at skisenteret blir liggende ganske nært universitetets parkeringsplasser.

Tromsø Skiklubb mener på sin side at de må få realisere sine planer i Grønnåsen, der de har en unik sjanse til å lage et skisenter for hele byen. De mener dette også vil komme studenter og ansatte ved universitetet til gode.

- Vi vil ha ro til å prøve å finne ei løsning oss imellom, sier rektor Narve Bjørge. Når vi har avsluttet forhandlingene -enten vi er blitt enige eller ikke -skal vi ta kontakt med avisene og gjøre rede for hva vi er kommet fram til, sier han.

Når forhandlingene er sluttet, kommer antakeligvis kommunen inn i bildet. Om de kommunale organer foretar seg noe med saken, er avhengig av hva partene kommer fram til. Blir det ingen enighet i de interne forhandlingene, må kommunene rydde opp i en konflikt der både kommunal- og statseidendom er grunnlaget, og en lokal skiklubb og et statlig universitets interesser materialiseres.

1. Lekeområde	4. Opprustet 40m-bakke
2. Tre rekrutteringsbakker	5. Varmestue
3. Planlagt 30m-bakke	6. Ny 60/70m-bakke

Framtidsidealist

Samfunnsforvitring, miljøforsuring og økonomisk ensidighet er prosjekt alternativ framtid i et nøtteskall. Prosjektleder Yngvar Løchen understreker på det sterkeste at dommedagsprofetier ikke er målet for det arbeid som denn tverrfaglige gruppa utfører. Vi vil heller forsøke å finne et inntak til en helhetlig samfunnsforståelse, noe som er nødvendig dersom vi ønsker å komme disse problemene til livs.

Steinar Johansen

Problemforståelse

Alternativ framtid ble startet opp i 1986 av idealistiske forskere samt Norges naturvernforbund og Fremtiden i våre hender. Målet for denne stiftelsen var å utvikle nye og alternative forståelsesmodeller, noe som er helt nødvendig dersom man ønsker

å omlegge samfunnskursen. Etter mye om og men har det endelig lyktes å få finansiert prosjektet, men som Løchen og Strandbakken påpeker er ikke dette noe å «bli feit av».

Forvitring og miljøvern

Alternativ framtid har sitt utspring i konkurransesamfunnets destruktive egoisme. I industrisamfunnets økonomiske kyniske finnes det ingen rom for hverken menneskelige eller miljøverdier. En av årsakene til dette er at man tenker for mye i brokker, noe som fører til at man lett mister evnen til å se ting i sammenheng. Resultatet av dette er en fallende samfunnsmoral og økende egosentrering, noe som i sin tur gir grobunn for en ny runde i den onde sirkel.

Alternativ Framtid ønsker gjennom et bredt forskningsarbeid å skape et inntak til en mer helhetlig og forståelse der økonomi er til for samfunnet og ikke omvendt, slik som nå. Både Løchen og Strandbakken er enig om at konkurransesamfunnet må erstattes med en modell der økonomisk vekst nedtones til fordel for menneske og dets miljø. Slik situasjonen er i dag gjør samfunnsinstitusjonene det idiotisk å opptre moralskt og det er utrolig hvor stor

smitteeffekt et slikt system har for folks måte å tenke på. Det er her en stor del av forskningsmidlene er satt inn. Vår oppgave er å avdekke disse mekanismens virkning for så å kunne si noe om hvordan en skal kunne endre tankemønstrene.

Tverrfaglighet

Prosjektets styrke er dets tverrfaglige forskningsbasis. Her er både sosiologer, økonomer og økologer ansatt. Disse jobber med alt fra internasjonal økonomi via energisparing, organisasjon til planteproduksjon. Felles for disse prosjektene er at de på hver sin måte arbeider mot et samfunn der sosiale mål, miljø og ressursansvar prioriteres foran materielt og økonomisk nivå. En plass må en jo begynne. En kan heller ikke oppnå noe uten å ta risiko selv om man skulle bli betraktet som naive romantikere. Dette er hvertfall ingen karrierevei hvis noe skulle tro det, avslutter Løchen og Strandbakken.

Strandbakken Foto: O. Sagerup

Yngvar Løchen Foto: O. Sagerup

RÅDGIVNINGSTJENESTEN FOR HOMOFILE OG LESBISKE

har åpent hver tirsdag kl. 16.30 - 18.00.
Rådgivningstjenesten kan tilby hjelp — enten du regner deg som homofil/lesbisk eller er usikker på «hvor du hører hjemme».

Nøl ikke med å kontakte oss for
◆ samtale ◆ veiledning
◆ informasjon ◆ helseundersøkelse
◆ hiv-test ◆ Hepatitt B-vaksine o.l.

Tilbudene er gratis.
Diskresjon og anonymitet ivaretas.

TROMSØ KOMMUNALE HELSEKONTOR
S. TOLLBUGATA 7, 9000 TROMSØ
Telefon (083) 55896 - 55018.

Fra idé til produkt

Fra idé til produkt het seminaret som Tromsøstudentenes Dataforening holdt i Skibotn 31.03 til 2.04. Steinar Johansen fra Troms Næringservice gav 19 datastudenter gode råd om hvordan man kan utvikle en idé, og hvilke hindringer som må overvinnes før man har et produkt. Han understreket sterkt at det ikke er nok å ha et produkt, men at man må være markedsorientert for å kunne utvikle et produkt som folk vil kjøpe.

Da det ble snakk om penger fulg-

te alle deltagerene ekstra godt med Steinar Johansen kunne fortelle at selv i trange tider som nå, er det mulig å få tak i penger fra DU, Industrifondet og andre. Har man en god idé finnes det penger til å utvikle ideen til et bra produkt. Søndagen var det helsefarlig hoppkokurrans på miniski. Ingenting klarte å stå. Vinneren av konkurransen hoppet to ganger 41 tork (dollar), mens resten dro hjem med oppskrapte neser og vondt rygg.

Hovedgården snart ferdig

innflyttingsdatoen for «Hovedgården» nærmer seg askt. Entreprenøren er ferdig i mai, selve inventaret er ferdig installert i juni. I løpet av fellesferien flytter administrasjonen inn. Mens hele huset er klart til bruk ved semesterstart.

ars Aage Rotvold

Vi i administrasjonen er gått bort ifra navnet «Hovedgården». Det er flere som har regnet på at et bygg hvor hovedadministrasjonen holder til skal ha et likt navn. Isteden bruker vi Breivika V som navn på nybygget. Dette sier lansjef Unni Grøneng og interiørarkitekt Vivien Wetlesen ved plan- og driftsavdelingen (PLUT) til Utopia. - Vi vil allikavel presisere at «Hovedgården» ble lansert før det var klart at administrasjonen skulle inn i bygget. Selv synes vi at det er et godt navn, sier Grøneng.

På tross av uenighet om navnevalg ser det ut til å bli et bra bygg. På toppen skal sentraladministrasjonen ha sine kontorer. Det var ikke meningen at administrasjonen skulle inn i «Hovedgården». Men litt ombygging av golvplatt førte til at administrasjonen kunne tilgodese seg med areal.

- Sentraladministrasjonen vil ha lite plass allerede før innflyttinga, sier Unni Grøneng.

Andre etasje

Ved å bruke inngangen fra sør kommer man rett inn i andre etasje. På dette planet skal vår eminente bokhandel «Akademisk kvarter» få lokaler. Bokhandelen får utstillingsindu mot sør og inn mot glasshallen.

Også studentforeningene på universitetet skal inn i denne etasjen, noe som vil bety en klar forbedring av arbeidsforholdene for disse.

I tillegg skal er det gjort plass for ex.phil. Kontorer og undervisningsrom blir liggende i andre etasjen, mens leseplassene og kollokvierom er på grunnplanet.

Grunnplanet

Nederste plan med inngang fra nord er den etasjen som har størst interesse for studentene. Her vil hovedkanalina, stort auditorium med scene, samt leseplasser for ex.phil. ligge.

I utgangspunktet var det meningen å bygge kantina med «panoramautsikt». Men etter å ha undersøkt forholdene ved andre universitet, forandret vi dette. Det

viser seg at de mest populære kantiner har utsikt til sted «hvor det skjer noe». Derfor har vår kantine fått utsikt inn i glasshallen og mot universitetsplassen, sier Unni Grøneng. Det første som møter en når en kommer inn i kantina er et «Skjæret». Her er det meningen at folk skal kunne sette seg ned med en kopp kaffe eller te. Det er meningen at man skal kunne presse seg sammen på sitteplasser som består av stoler og benker. Navnet på plataet blir «Skjæret». Tenk på et fugleskjær hvor masse fugler presser seg sammen. Et tett og uformelt miljø. Nedenfor «Skjæret» blir hovedspiseplassene. Dette området er delt i to. Et område med skyvedører slik at det kan brukes til møtelokale. Resten av området blir åpne spiseplasser. - Meningen med denne tredelinga av lokalet er å unngå et hangarpreg, sier Grøneng.

Stort auditorium

Et stort auditorium med plass til over 300 studenter vil dominere øst-siden av grunnplanet. Det nye auditoriet vil først og fremst bli brukt til forelesinger til ex.phil. og juss. Dermed bli det over og ut for Fokus kino som forelesingslokale. Auditoriet vil få flatt gulv med amfi i bakgrunnen. Dette gjør det mulig å få til flerbruk av lokalet.

Leseplassene er adskilt fra auditoriet med doble skyvedører. Disse er godt lydisolert. Når man trekker skyvedørene til sides dukker det frem en scene. Dette gjør at lokalene kan brukes til revy, teater og konserter.

Mangfoldig bygg

- Vi tror at vi vil få et mangfoldig bygg, sier interiørarkitekt Vivien Wetlesen. - Det er lagt stor vekt på utforminga av selve «glasshallen». Dette er hovedrommet i nybygget. Her skal folk møtes. Innredningen blir preget av «grønne grotter» med mye planter. Et stort vannfall som ender i et basseng er det også gjort plass til.

- «Hovedgården» skal jo være hovedinngangen til Universitetet i Tromsø, sier Wetlesen. - Bygget inneholder alle fellesfunksjoner. Vivien Wetlesen er den som tar seg av alle detaljer i forbindelse med innflyttinga i «Hovedgården». Hvis det oppstår problemer, noen som

Unni Grøneng til venstre og Vivien Wetlesen viser frem det nye «Hovedbygget». Foto: Sten A. Korneliussen.

lurer på noe, kan Wetlesen kontaktes på plan- og driftsavdelingen (PLUT) i Austadbyggets tredje etasje.

Reagerer mot porno på Unikiosken

I den senere tid registrert at en del studenter klager på at det selges pornoblader på universitetskiosken. Blader som Aktuell Rapport og Playboy er å finne i hyllene.

- Jeg er imot at noen skal bestemme hva andre skal lese, sier Arne Hansen som jobber der.

Tove Klæboe Nilsen

Vi konfronterer ham med at en del studenter ikke synes noe om at det selges pornoblader på kiosken.

- Da vi overtok kiosken, var det 4-5 titler av disse bladene her. Jeg antar det var noen som var interessert i dem. Vi selger disse fortsatt, og det gjør ikke meg noe å selge dem. Det står fritt opp til folk om de vil kjøpe - Det jeg er imot, er at noen skal bestemme hva folk skal og ikke skal få lese, sier Hansen. Og han tilføyer at dersom det er gjort noe vedtak i noe forum om dette, så vil han gjerne se det.

Er det mange som kjøper pornoblader, da?

- Jeg vil ikke kalle det for pornoblader akkurat. Det er ikke det at de har så stor økonomisk betydning for omsetninga, like lite som motebladene har det. Sånn sett er det det samme om vi selger dem eller ikke.

Hansen synes imidlertid det er skremmende at studenter er opptatt av dette, når det er så mange alvorlige problemer i verden. Han spør: - Hvem er det som klager? Er det frustrerte rødstrømper? Sjenerer bladene dem? Bryr ikke studentene seg om alvorlige saker som arbeidsløshet og miljøproblemer?

Egen jentegruppe

Som en et prøvetiltak blir det i høstsemesteret 89 dannet en egen gruppe for jenter i d-110, begynnerkurs i data. Man håper at en jentegruppe kan styrke jentenes stilling innenfor data. En slik gruppe kan få jentene til å bli mere aktive og ikke bli overkjørt av guttene. Erfaringer fra andre skoler viser at en slik gruppe kan hjelpe jenter som studerer innenfor mannsdominerte teknologifag til å få selv tillit.

Ikke alle jentene på IMR er enige i dette tiltaket. De mener at man heller skal satse på å endre holdningene hos mannlige medstudenter og hos gruppelærerne. En ren jentegruppe mener de er et tilbakeskritt og ved å innføre slike jentegrupper gjør jentene seg selv en bjørnetjeneste.

Miljøfag

Rådet ved institutt for biologi og geologi har henvendt seg til universitetsledelsen for å få midler til en studieretning innenfor miljøvern fag. Adm.leder ved IBG, Sylvia Labugt, bekrefter dette ovenfor Utopia. Instituttledelsen håper at noe av sysselsettingsmidlene for 1990 kan finansiere en amanuensisstilling på dette fagområdet. Forutsetningen for det nye tilbudet er at man får igang et kurs i anvendt økologi på 100- eller 200-nivå. I tillegg vil man trekke inn relevante emner fra det eksisterende fagtilbudet. Hensikten er å kunne tilby miljøutdanning fram til og med hovedfag.

Skiathlonet

Den årvisse utfoldelsen av norske gener i sunn skileik - skiathlonet - gikk av stabelen fredag 14.4. Som vanlig var der Ruphus som sto som arrangør, og gjennomførte et prikkfritt arrangement. De deltagende lagene viste en imponerende fryktløshet og innsatsvilje - spesielt i disiplinen skihopp ble det utvist stort mot.

Etter at alle deltagerne var blitt løst i mål, ble det arrangert en festlig sammenkomst i IMR kantina med premieutdeling i de forskjellige klasser. Til tross for at arrangementet gikk med et lite underskudd anser man i Ruphus arrangementet som en suksess både med tanke på skisportens fremme og som PR for Fantomet.

Velferdslov

Informasjon

fra Studentutvalget (SU)

Forskrift til ny velferdslov har vært ute til høring. De største forandringene fra velferdsloven av 1986 er at Hovedallmøtet (HAM) nå kan velge sine representanter til samskipnadsstyret, men vi må likevel først avholde et urnevalg som avgjør dette. HAM har tidligere gjort vedtak som sier at HAM fritt kan velge sine representanter, og at vi ikke trenger et urnevalg som bekrefter dette. Vi har bestemt at Hovedallmøtet er vårt høyeste organ, og det vil dermed være ulogisk at vi skal ha et urnevalg som understreker dette. Høringsuttalelsen fra Tromsø, som er i tråd med tidligere Hovedallmøtevedtak, er ikke blitt tatt nådig opp i departementet. Vi blir nå truet med at vi ikke får ha studentrepresentanter i samskipnaden hvis vi ikke følger pålagt fremgangsmåte. Studentutvalget jobber med videre behandling av saken. Andre saker som Studentutvalget jobber med er bl.a. den kommende lånekasseaksjonen. SU-lederen har vært i møte med Norsk Student Union sentralt for å planlegge denne, men vi vet i skrivende stund ikke hva som er kommet ut av dette møtet. Det kan også nevnes at vi vil arrangere et åpent debattmøte om fordeler og ulemper med brukerstyring i samskipnaden. Dato for dette har vi ennå ikke fastsatt. Det jobbes også med en eventuell sammenslåing av SU og NSU.

Foto: Sten A. Korneliussen

Roger Nilsen, Nikolai Johansen og Elias Kalayejian (fra Libanon) representerer de mange arbeidsfolk som har gjort «Hovedgården» mulig. Kalayejian har vært med helt siden de begynte å kutte trærne på tomten.

De sier at det har vært en god del vanskelig arbeid, spesielt betongar-

beidet har bydd på en del problemer. Dette har gjort at en del av arbeidet har tatt litt lang tid. Alle tre synes imidlertid at det er en trivelig arbeidsplass. Spesielt godt fornøyd er de med ledelsen. - En bedre arbeidsledelse enn det vi har hatt skal man lete lenge etter, sier de tre.

Dette er den siste reportasjen i vår serie om utenlandsstudentene i Tromsø. Utopia har i to tidligere reportasjer latt dere møte noen fra innføringskurset i norsk, og noen fra den store gruppa av nordiske studenter.

– Trives i Tromsø

– Jeg vet at mange utlendinger klager over at det er vanskelig å komme i kontakt med nordmenn. Jeg er ganske lei av å høre det. Det er også opp til oss å ta initiativet. Vi kan ikke bare sitte med hendene i fanget og vente.

Britt Bakkehaug

Det er Thanendran Mariamdillai som kommer med dette lille hjertesukket. Thanendran kommer opprinnelig fra Sri Lanka. Men han har bodd i Norge i snart 7 år, derav de tre siste åra i Tromsø. Thanendran går på -86-kullet på medisin, det vil si at han nærmer seg slutten på tredje året.

Ikke så stor overgang

– Jeg er født og oppvokst i storbyen Colombo som ligger sør-vest på Sri Lanka. Men foreldrene mine kommer egentlig fra Jaffna, og vi flytta dit da jeg var 16 år. Som de fleste andre fra Sri Lanka her i landet, er jeg tamil.

Hvordan fant du på å komme til Norge?

– Jeg har to brødre som bor i Oslo, derfor ble det til at jeg valgte å dra til Norge. Det første året gikk jeg på folkehøyskole på Vestlandet. Deretter flytta jeg til Oslo hvor jeg gikk 3-årig Allmennfaglig.

Overgangen ble vel enorm fra Sri Lanka til Norge!

– Været er naturligvis veldig forskjellig, men ellers går det stort sett greit. Så jeg syntes ikke overgangen var så stor.

Liker å bo i Tromsø

Og så dro du til Tromsø for å studere medisin.
– Jeg søkte i Oslo også, men kom ikke inn der. Heldigvis, får jeg si.

Hadde du problemer med å forstå dialektene her oppe?

– Nei, det gikk helt greit. Faktisk bodde jeg i en periode i Oslo i kollektiv med noen nordfra. Jeg lærte en del nord-norske ord som jeg automatisk begynte å bruke. Ble jo litt små-erta for det, da. Men bare i vennskapelighet.

Thanendran forteller at han egentlig overveide å studere på Sri Lanka. Det er veldig hard konkurranse for å komme inn på medisin. Alle studier er preget av at Sri Lanka er en gammel britisk koloni, så det er lagt opp etter britisk mønster. Det er fritt for alle å studere ved Universiteter. Men det finnes ingen låneordninger, så familien må betale utdanninga. Det er ikke mulig å deltidsjobber ved siden av studierett og slett fordi det ikke finnes slike jobber.

Hvordan er folk i Tromsø innstilt ovenfor utlendinger?

– I Oslo var de mer vant til utlendinger. Da jeg kom hit til Tromsø i 1986 glante folk veldig. Men nå er det kommet flere utlendinger hit, folk reagerer ikke så mye lenger. På utesteder har jeg opplevd å komme i prat med nordmenn som i utgangspunktet var skeptiske til utlendinger, men som i samtalen løp mer vennlig innstilt.

Så du finner deg bra til rette her?

– Ja, stort sett går det greit. Og sagt mener jeg at det er like mye opp til utlendinger om de vil ha kontakt med nordmenn eller ikke, avsluttet Thanendran.

Thanendran fra Sri Lanka trives bra i Tromsø. Her prøver han ut livet sammen med vår utsendte Britt Bakkehaug. Foto: O. Sagerup

Kritisk USA-student fra «skandinavisk» universitet

Karin Pfannkuch (26) kom til Norge gjennom en utvekslingsavtale Universitetet i Tromsø har med University of Wisconsin. Hvert år sender Tromsø en student til universitetsbyen Madison, og får en amerikansk student tilbake. I år er det Karin som får perfektionert norsken sin i Tromsø.

Asle Rønning

Wisconsin ligger i det «skandinaviske» Midt-Vesten og har en egen avdeling for skandinaviske språk, der 20-30 studenter benytter seg av et studietilbud med alle nordiske språk, gammelnorsk inkludert. Mange av de som tar skandinavisk språk og utdanning har tilknytning til vår del av Europa gjennom slekta. Lærerne er for det meste utflyttinge skandinaver. De er populære blant studentene, noe oppslutninga om kursene i skandinavisk litteratur kan fortelle om. Kurset «Skandinaviske mesterverker» samler 450 studenter, og et kurs om H.C. Andersen tok rekord med 800 tilhørere.

En utvekslingsstudent i året

Karin har undergraduate (tilsvarende grunnfag) i norsk språk og skandinavisk litteratur bak seg, og

snakker godt norsk. Hun har da også en norsk bestemor, og har bodd i Stavanger ett år tidligere.

– Det kunne nok vært stor interesse for utvekslingsordningen med Tromsø, dersom de to universitetene ville satse mer på det, sier Karin. – Ordninga er slik at bare en student kan reise over hvert år. Men det begrenser jo en del at du må kunne språket sånn noenlunde på forhånd, legger hun til.

Universitetet i Wisconsin har 45.000 elever. Overgangen til lille Tromsø måtte da bli stor?

– Ja, det er en stor forskjell, men den ligger først og fremst i forskjellen mellom menneskene. I USA begynner du på universitet når du er 18, og det er ofte første gangen du er hjemme fra. Det første året er veldig morsomt, og du treffer mange mennesker, men jeg opplever studentene her i Tromsø som jevnt over mye mer modne.

– Det er vanlig å si at en norsk student må være mer sjølstendig, og det er nok riktig. Dere studerer ofte ett år, og har eksamen i slutten av året, mens vi har eksamen flere ganger i året. Det er vanlig at foreleserne gir deg en oversikt: «les disse sidene til mandag». Her er det hele mer avslappet. Allikevel ser det ut som om studentene studerer hele dagen: Alle disse svære ryggsekkene fullstappa med bøker som dere går rundt med!

Skremt av høyredreining

Wisconsin er politisk tradisjonelt en liberal stat. Karin forteller at det er stor aktivitet og mange interessegrupper blant studentene. Allikevel blir hun skremt av det hun oppfatter som politisk bevisstløshet og høyredreining i dagens USA, også i sin egen hjemstat.

– Det blir mer rasisme, også på Universitetet som jeg kommer fra. Du ser nynazismen vokse. Konservative krefter er i ferd med å forandre abortloven. For mange har det blitt en absurd tanke at USAs president skal kunne gjøre noe galt. Det går feil vei, og det er skremmende å se hvordan folk er blitt, særlig etter det siste valget.

– Studiehverdagen har også blitt hardere. En universitetsplass koster innpå 1000 \$ i semesteret. Private universitet koster det mangedobbelte. Mange jobber halv stilling, og studerer på halv tid. Ofte er det foreldrene som betaler studieplass for barna. Man oppretter gjerne en egen utdanningskonto for barnet sitt helt fra det er født.

Trives godt

Karin er glad over at hun reiste til Tromsø. Hun forteller entusiastisk om miljøet på avdeling for nordiske språk, og om hvor koselig det er å bo i Tromsø. – Jeg skulle gjerne blitt et år til, sier hun, men innrømmer også at hun savner hjemlandet. Til høsten drar hun tilbake, til eksamen og nye timer med norsk på Universitetet i Wisconsin.

Første mørketid i nord: En tøff opplevelse

– Neida, noe etternavn er ikke nødvendig. Alle kjenner meg på fornavnet. Det greier seg lenge, det, sier den iranske studenten som sitter på andre sida av bordet. Vel, journalisten gir seg, og lar alle norske presentasjonsmåter fare, etternavn eller ikke. Det er DADASH som greier overbevise om etternavnets ubetydelighet (ihvertfall i denne sammenheng).

Britt Bakkehaug

Dadash er 26 år gammel og har vært i Norge i litt over to år. Han kom til Tromsø i august og studerer matte, kjemi og biologi (!). Arbeidskapasiteten er i orden der i gården.

– Jeg trives bra her. Universitetet er et trivelig sted. Men det er vanskelig å komme i kontakt med nordmenn synes jeg. Jeg har opplevd mange ganger at folk holder avstand til meg. Jeg tror ikke det er av rasistiske grunner, men mer på grunn av usikkerhet. Håper det blir bedre når nordmenn lærer å kjenne oss bedre. Men gene-

relt synes jeg ikke det er så mye rasisme her i Norge.

Dadash forteller at han prøver å komme inn på medisin. I år søkte han for andre gang, og håper på å komme inn denne gangen.

Du bodde sørpå helt til i høst. Hvordan fant du på å flytte nordover?

– Jeg hadde hørt en del om Tromsø fra før. Mye positivt. Midnattssol og lyse sommernetter. Men også at det var lang vinter og tøft klima. Jeg er vel kanskje litt eventyrlysten, så jeg ville oppleve dette.

Og forventningene ble innfridd?

– Å fy flate! Jeg hadde ingen anelse om at det var så hardt å bo her. Hjemme regner det mye, og vi har ordtak som sier at det er 13 måneders regn i året på der. Men det er ingenting mot klimaet her! Hvis jeg blir nødt, skal jeg være tøff nok til å oppleve mørketida igjen. Jeg har opplevd harde ting i hjemlandet, mørketida kan ikke måle seg med det men likevel... Jeg blir her om jeg kommer inn på medisin her. Men for sikkerhets skyld har jeg søkt Oslo og Bergen også, så jeg håper på å komme meg sørover.

Er du eventyrlysten?

INTER-RAIL: Mer for pengene:

- Inter-Rail billett
- Reiserforsikring
- Båttur Oslo-København
- Nylon ryggsekk
- (DFDS)
- Sleep Cheap Guide
- Tog fra Kornsjø til Oslo
- Europa
- på tilbaketuren

Alt for kun kr. 1995,-

Hvis du ønsker å reise JORDEN RUNDT,

har vi en spesialpris det blir vanskelig å slå. Selvsagt med rutefly, 7 stopp.

Fra kr. 11.750,-!

BE OM FERIE-GUIDEN 1989!

Oslo
Tlf.: (02) 45 32 00

Bergen
Tlf.: (05) 32 64 00

UNIVERS
REISER A.S.

Tromsø
Tlf.: (083) 75 820

Ås
Tlf.: (09) 94 11 20

Den Guddommelige løgneren

om Margrethe Duras og hennes bok *Emily L.*

Av Nora Sørensen

Marguerite Duras er en av fransk litteraturs førsteda-
mer. Hun har skrevet mange tekster etter suksessen med
Elskeren i 1984. *Emily L.* er den siste som er oversatt til
norsk.

Marguerite Duras Emily L.

Gyldendal
Norsk Forlag

Marguerite Duras (født i 1914) vokste opp i Vietnam som den gang var en del av fransk Indokina. Familien forlot Indokina og flyttet til Frankrike da hun var i sitt attende år. Disse særdeles vanskelige men dog så opplevelsesrike årene, har formet både hennes liv og forfatterskap. Publikumsuksessen, *Elskeren*, handler for en stor del om hennes barndom. Den 2. verdenskrig med alle de redsler den førte med seg, gjorde at hennes politiske bevissthet ble født. Under krigen deltok hun aktivt i motstandsbevegelsen og ble derfor deportert til Tyskland. Etter krigens slutt ble hun medlem av det franske Moskva-orienterte kommunistpartiet, hvor hun imidlertid ble ekskludert i 1950. Sitt politiske engasjement har hun forsøkt å holdt utenfor sitt kunstneriske arbeid, men en kan allikevel ane en sosial indignasjon i de fleste av hennes tekster. Dette kommer spesielt til syne i *Smerten* som er en sterk skildring av hennes opplevelser under frigjøringen da hun ventet på at mannen skulle løslates fra en tysk konsentrasjonsleir.

Multimediakunstner

Etter sin debut i 1942, har hun skrevet et enormt omfang av noveller, skuespill og romaner. I alle sine tekster har hun vært opptatt av dagliglivets tomhet og menneskets higen etter en begivenhet som kan bryte monotonien. I antydningen av den avmakt eller den lurende katastrofe som ligger bak menneskelige forhold, bruker Duras spesielt dialogen. Hun kan derfor lett skrive en roman på bakgrunn av et tidligere teaterstykke og så atter igjen dramatisere romanen i en ny versjon for teater eller film. Hennes mest kjente scenario er *Hiroshima mon amour*, en film regissert av Alain Resnais. Spesielt siden slutten av 70-tallet har hun eksperimentert med et utall av genre og former. Hun har blant annet publisert kassetter med intervjuer hun har gitt og uredigerte megafonavskrifter med tilfældige samtaler hun har hatt. Duras' forsøkspraksis og den gjennomførte bearbeidelsen av replikkene, gjør at mange knytter henne til *Le Nouveau Roman* (den nye roman), ei litterær retning som brøt fullstendig med 50 og 60-tallets realisme og eksistensialisme. Hovedforfatterne og teoretikerne bak denne retninga, Alain Robbe-Grillet og Nathalie Sarraute, søkte å redusere romanen til det de mente var det vesentligste. Dette gjelder også for Duras, men bak hennes lette og luftige diskurs, enkle syntaks og begrensede ordforråd, uttrykkes en filosofisk eller metafysisk dybde ved at hun antyder noe utsigelig.

Emily L.

Hovedtemaet i *Emily L.* er et kjærlighetsforholds liv og død. Rundt dette kretser det andre kanskje vel så interessante problemkomplekser vedrørende begjær, galskap, redsel, alkohol, livets monotoni, identi-

tetskrise og i siste innstans; hvorvidt virkelighet og kunst er to adskilte verdener.

Fortellinga begynner på en café på et lite sted ved Seinens utløp ikke så langt fra Le Havre. Her møter vi den aldrende kvinnelige forteller og hennes unge venn. De samtaler om sitt forhold som nærmer seg slutten samtidig som de observerer de andre gjestene på caféen. To av gjestene tilkaller særlig på deres oppmerksomhet. Det er et noe merkelig eldre britisk, akoholisert ektepar; the Captain og hans hustru. Vi får vite at the Captain med frue har brukt mesteparten av livet til å seile rundt om i verden. Hun begynte å skrive dikt i sine yngre dager, dikt som ikke han forsto. Uten hennes vitende ble diktene utgitt, unntatt ett som the Captain brente fordi det ikke handlet om deres forhold. Innimellom dette får vi kjennskap til vaktmannen som passet huset deres i England. Han forstår ikke diktene hennes, men han synes de er vakre. I løpet av et kort møte mellom ham og henne, viser han henne diktsamlinga hvor hennes viktigste dikt ikke finnes. Hun synes derfor

at boka er uinteressant. Vaktmannen blir imidlertid forelsket og det er han som gir henne navnet *Emily L.*

Kjærligheten

Marguerite Duras er i ekstrem grad opptatt av kjærligheten, dette abstrakte begrepet som hun aldri klarer å definere, bare skildre. Det gjør hun spesielt med forskjellige metaforer over havet. Det er ikke tilfeldig at stedet som er valgt som utgangspunkt for fortellinga, er Seinens utløp mot havet. Havet er et symbol på både livsglede og død. Store oljetankere, ferger og små seilbåter på elv og hav er symboler hun benytter for å antyde noe som leseren selv må tolke for å få mening ut av teksten. I *Emily L.* får vi presentert tre kjærlighetshistorier; det britiske ekteparets, Emily L. og vaktmannens og fortelleren og den unge mannens.

Den Guddommelige Løgneren

Emily L. ofret mye for the Captain. Han hadde en lavere sosial status enn henne. Foreldrene hennes godtok aldri forholdet og de kunne først gifte seg etter disses død. De bodde kummerlig de første ti årene.

Da hun begynte å skrive dikt, endret forholdet deres seg. The Captain merket med dette at *vi/et* var borte fordi kona utelot ham i diktene sine og de oppfattes dermed som et utroskap. Når hun begynner å skrive dikt i en språkdrakt som han ikke forstår, blir han redd. Han skjønner at han ikke kjenner henne og at han egentlig aldri har betydd noe vesentlig for henne. Det er dette Duras kaller den guddommelige løgneren og denne løgneren er det Emily L. forsøker å skrive seg ut fra i diktene sine. For å dekke over løgneren og unngå redselen for at noe kan bryte den innbilte trygghet, brenner han det siste og for henne viktigste diktet. Med dette dreper han hennes *jeg*, det som var henne uten ham. Det som var henne er uskadeliggjort og hun blir igjen en del av ham. Ved at hun er fratatt sin frihet, sin selvstendighet ja, hele seg selv, går hun langsomt i oppløsning og når vi møter henne på caféen er hun forsvunnet inn i galskapen og i alkoholrusens glemsel. The Captain ruser seg også for å glemme sin forbrytelse. Han gjentar til stadighet at de elsker hverandre, mens sannheten er at de er blitt fremmede for hverandre og

at de bare kan kommunisere ved hjelp av fraser.

Vaktmannen blir kjent med henne gjennom diktene. Det er disse som er utgangspunktet for deres korte møtet. Han respekterer og forstår henne fordi han ikke er avhengig og knyttet til henne slik som The Captain er. Han har ingenting å miste, ingenting å vinne. Betingelsen for å elske henne er å være uavhengig av henne;

Han tenker ikke på å gå etter henne. Han vil være alene for å få klarhet i tankene, for å tenke på henne, elske henne.

Skriftens muligheter

Marguerite Duras fører ikke med *Emily L.* noe nytt inn i sitt forfatterskap. Her behandles de samme tema som hun så ofte har skildret før. Disse blir presenterte i den spesielle stil som etterhvert er blitt svært så durask. Et typisk slikt stiltrekk er at Emily L. og the Captains historie smeltes sammen med historien om fortelleren og hennes venn slik at det blir vanskelig å avgjøre hvem det er av de to par det fortelles om. Når en har lest en del av Duras, så merker en at tekstene hennes i stor grad reflekterer hverandre. I *Emily L.* finner en reflekser av blant annet *Moderato Cantabile* og *Elskeren*. Cafésenen har store likhetpunkter med *Moderato Cantabile* og hun kommer flere ganger inn på sin barndom som hun har skildret i *Elskeren*. Det selvbiografiske skjæret er i mer eller mindre grad til stede i alle hennes bøker. Fortelleren i *Emily L.* har store likhetstrekk med forfatteren selv. Dette ser en spesielt når skriveprosessen blir problematisert. Beretteren sier hele tiden til sin venn at hun skal skrive historien om dem. Han er redd for dette fordi han aner at det vil bety den definitive slutt på forholdet. Dette fordi hun ved å skrive historien, vil få forholdet på avstand. Hun kan se seg selv «utenfra», stille seg selv på sidelinja og dermed få et tilleggende perspektiv på sitt liv. Hun sier da også til sin venn at *når jeg skriver elsker jeg deg ikke lenger*. Ved å gi sin egen historie en litterær og poetisk form, vil hun finne sannheten eller virkeligheten, om en vil. For Duras er det å skrive en problemløsende mulighet. Hun filtrerer fiksjon og sitt eget liv inn i hverandre til ett hele. Det er dette hele, skriften, som er virkeligheten for Duras. Vi kan som Oscar Wilde si at det er litteraturen som skaper virkeligheten; *Art creates Life*.

Mye kunne vært skrevet om *Emily L.* Marguerite Duras' tekster blir man aldri ferdig med fordi de overlater så mye til leseren. Det er vel kanskje derfor de blir oppfattet som vanskelige. Hun gir ingen formler, ingen svar, slår oss ikke i hodet med noen dogme eller ideologi. En utfordring for oss nordmenn som er vant med den realistiske fortellerkunst. Oppfordringa er gitt. Hvorfor ikke prøve?

Språkprofessor gjennom rustent jernteppe

Vår forestilling om Det store nabolandet i øst er ikke lenger at det er mørkt, kaldt og trist – i hvert fall ikke bare det. Gjennom propagandamuren kommer levende mennesker og lager små hull i skremselsbildet. Valerij P. Berkov er en av dem. Han er professor i norsk og styrer ved nordisk institutt på Universitetet i Leningrad. I forrige uke var han på besøk på russisk-avdelinga ved Tromsø Universitet.

Asle Rønning

Etter å ha holdt forelesninger i praktisk russisk for russiskstudenter på Universitet og snakket fag med kolleger her, tok Berkov seg også tid til en samtale med Utopia. I dette intervjuet snakker han om *den innvirkningen glasnost og perestrojka* har på det sovjetiske utdanningsystemet, om behovet for kontakt med læresteder i Vesten og om den økte interessen for russisk i Norge.

Universitets-dialog

– Etter mitt første besøk i Norge tok det 20 år før jeg kom tilbake, men de to siste åra har jeg vært her i landet tre ganger. Jeg har syslet med norsk i over 40 år, og jeg er glad for at jeg nå endelig kan komme hit til landet jevnlig, sier professor Berkov, og legger ikke skjul på at det er «den nye tenkinga» som er årsaken til at besøk har blitt lettere.

– Kontakten med kolleger er viktig. Alle kan jo lære av hverandre. Jeg håper at våre norske kolleger kan finne noe å lære hos oss også, når de kommer til Sovjet.

Universitetene åpner mot vest

Berkov understreker at kontakten med norske kolleger ikke er av ny dato. Han har blant annet samarbeidet med norske kolleger i arbeid med norsk-russisk ordbok, og er opptatt som utenlandsk medlem i det norske vitenskapelige råd. Men med den nye tenkingen i Sovjetunionen ligger mulighetene til rette for systematiske forbindelser, noe som også er viktig for studenter.

Russisk professor i norsk Valerij P. Berkov. Valerij P. Berkov norsk professor i Leningrad: — Studentene spiller en stadig viktigere rolle ved de sovjetiske universitetene

Foto: Oddgeir Sageru

– Universitet i Leningrad har fått avtaler om samarbeid med en rekke vestlige universiteter de siste åra, blant annet med Universitet i Stockholm. Jeg håper at denne utviklinga vil gå videre. Til nå har det vært mest enveiskjøring når det gjelder utveksling av studenter i språkfag. Det har vært mange flere studenter fra Norge som har reist til Sovjet enn omvendt. Jeg er sikker på at denne utviklinga vil snu seg.

Hva betyr demokratiseringssprosessen for universitetene i Sovjetunionen

– Hele atmosfæren er friere, forklarer Berkov, og fortsetter: – Individets syn blir mer respektert. Kritikken rettes mot autoritetspersoner og instanser. Studentene er mer aktive og går stadig rundt med underskriftslistor, smiler professoren.

Fra Friheten til Aftenposten

– Som et helt konkret eksempel kan jeg si at nå har både lærere og studenter muligheten til å lese Aften-

posten, sier Berkov. – Tidligere kunne vi bare kjøpe Friheten i avisioskene. Nå får Universitet tilsendt både Aftenposten, Dagens Nyheter og Information.

Vi gjør professoren oppmerksom på at Aftenposten ikke har fulgt norsk norm for rettskrivning siden 1949, noe han selvfølgelig kjenner til. Som rettskriving og målføre har vært en viktig sak på den politiske dagsorden i Norge i hundre år, er nå språk gjenstand for livlig debatt i flere sovjetiske delrepublikker: Både Estland og Litauen har offisielt forandret statspråk, og har erstattet russisk med estisk og litauisk.

Perestrojka i forelesningssalene

Forandringene merkes på universitetene også. I følge Berkov spiller studentene en stadig viktigere rolle, og har nå blant annet fått egne representanter i fakultetsrådene. Berkov utelukker ikke forandringer på andre områder heller, men mener at uni-

versitetene ikke er den delen av det sovjetiske samfunnet som trenger sterkest til reformer. Han understreker at forskjellen mellom universitetene i øst og vest ikke er så stor. Enkelte prinsipper vikrer imidlertid fremmede på oss:

– Alle studier er lukket, og de som kommer inn på f.eks. språk, må ta en grad tilsvarende hovedfag. På skandinavisk tar vi inn en gruppe studenter pr. fag hvert 3. år, slik at det hele tida er to grupper i gang på faget. Bryter du underveis i løpet står du desverre igjen uten noen anerkjennning. Dette er nok et prinsipp som kan tas opp til diskusjon, og man kunne tenke seg at vi innførte ordninger tilsvarende grunnfag.

– Det er fortsatt obligatorisk å følge forelesningene, sier Berkov videre. Han er ikke fremmed for tanken om større valgfrihet en gang i framtida.

Stipend etter ytelse

– Studentene får stipend

etter ytelse, forteller Berkov når Utopia spør om de økonomiske situasjonen for studentene på hans Universitet.

– For å anspore til innsats får bestemann på kullet større stipendsats enn de med lavere karakterer. Det er resultatene på de årlige eksamenene som legges til grunn. Dersom du bare får «bestått», får du en betraktelig lavere stipendsats enn de med høyere karakterer, sier Berkov som mener ordninga stort sett fungerer bra, og ikke ser noe grunn til å forandre den.

Har du merket en økt interesse for russisk når du har besøkt Norge?

– Ja, sier Berkov og forteller at han nettopp har forelesninger for grunnfagstudenter med måneders russisk bak seg. Han roser studentenes nivå og legger til, helt alvorlig: – Russisk er jo et forferdelig vanskelig språk.

Nordnorsk Kunstmuseum:

Det lille store muséet

Trond Davidsen

Gamle Tromsø Museum er en staselig bygning i sørbyen. I henholdsvis første og andre etasje holder Tromsø Kunstforening og Nordnorsk Kunstmuseum hus. Loftsetasjen er under oppussing. Her skal det bli plass til skiftende utstillinger i regi av Nordnorsk Kunstmuseum. I samme etasje finner man også atelieret til Tromsø-kunstneren Idar Ingebrigtsen. Det er med andre ord et hus fylt til randen av kunstneriske aktiviteter.

Konservator Frode Haverkamp ved Nordnorsk Kunstmuseum, femte generasjons hollender, tar velvillig imot inne på sitt standsmessige kontor. Han startet arbeidet med å skaffe kunstverker til muséet høsten 1986. Halvannet år senere, i mars 1988, kunne statssekretær Tove Veierød i Kultur- og Vitenskapsdepartementet foreta den høytidelige åpningen av Nordnorsk Kunstmuseum. «Nordnorsk kunst var kommet hjem», som Bård Gudmund Hansen i NRK så fortreffelig uttrykte dette i et TV-program om muséet. Fra Nasjonalgalleriet, Riksgalleriet og Norsk Kulturråd hentet Haverkamp nordover flere kjente norske kunstverker. Bilder som «Svolvær» av Gunnar Berg (1889), «På hundevakt» av Christian Krohg (1890-årene) og «Bondestue» av Adolph Tidemand (1852) ble fraktet til Tromsø. Disse kan nå betraktes i Nordnorsk Kunstmuseum sammen med en rekke andre malerier, skulpturer og kunsthåndverk.

Lite nordnorsk kunst

Når man tar en nærmere titt på utstillingen så viser det seg at det ikke akkurat er overvekt av nordnorsk kunst som er representert?

– Nei, istemmer Haverkamp, men faktum er at vi har all nordnorsk kunst som vi kunne få. Den samlingen vi har her nå er basert på tre store samlinger – Nasjonalgalleriets samling, Riksgalleriets samling og Norsk Kulturråds samling, sier Haverkamp. Og Haverkamp fremholder samtidig at nordnorsk kunst ikke har vært særlig godt representert i disse institusjonene. Årsaken til dette mener han er at innkjøpskomitéene ikke har vært nok oppmerksomme på det som har skjedd i nordnorsk kunsthåndverk. – Men dette skal Nordnorsk Kunstmuseum rette på. I budsjettet har vi avsatt 250.000 kroner til å kjøpe kunst for, sier Haverkamp.

250.000 er jo ikke noen stor sum – Jeg synes ikke det er en så liten sum. Vi er jo en liten institusjon. Som en begynnelse er det til å leve med. Men jeg vil jo selvfølgelig gjerne hatt en million å kjøpe for...

Den siste utsagnet fra Haverkamp har først et anstrøk av å være spøk, men Haverkamp er snar til å bemerke at han mener dette helt seriøst. Håpet er at Nordnorsk Kunstmuseum skal være et senter som står som innkjøper av kunsthåndverk og bildende kunst som senere kan deponeres ut til landsdelen. For som Haverkamp sier, det er svært viktig at kunsten kommer ut i landsdelen. Mer konkret vil dette i første omgang si at det blir arrangert en vandreutstilling. Denne finner forøvrig sted allerede til høsten, i samarbeide med Muséet for Samtidskunst. Noen rute er enda ikke lagt opp, men muséet vil legge utstillingen til steder som Riksgalleriet tidligere har hatt samarbeide med. Hvor mye av samlingen slik den

Konservator Frode Haverkamp ved Nordnorsk Kunstmuseum.

Foto: Rolf Rønne.

fremstår idag er i muséets eget eie.

– Omlag tre femtedeler av samlingen er Nordnorsk Kunstmuseums egne eiendeler. Den malerihistoriske delen derimot er innlånt fra Nasjonalgalleriet. Samtidsmuséets gjenstander, som tidligere tilhørte Riksgalleriet, er også innlånt. Men dette er langtidsdeponert her i Tromsø. Det som vi har valgt ut fra Norsk Kulturråds samling, blant annet nyere kunsthåndverk, er overført til Nordnorsk Kunstmuseum til varig eie. Og vi kjøper jo stadig inn verker. For å nevne noen så kjøpte vi i 1988 inn arbeider av Lorentz Norberg, Idar Ingebrigtsen, Solveig Wiik, Steinar Klasby, Johanne Marie Hansen-Krone og Gøril Julin Jakobsen. Pluss en rekke andre, sier Haverkamp.

Hvilke kriterier finnes for hvilken kunst som skal kjøpes inn?

– Vi har en innkjøpskomité hvor Nordnorske Bildende Kunstnere og Nordnorske Kunsthåndverkere har en representant hver. Sammen med meg bestemmer disse hva som skal kjøpes inn. Innkjøpskomitéen har bestemt at vi ikke bare skal kjøpe inn nordnorsk kunst. For det er et viktig poeng at Nordnorsk Kunstmuseum ikke bare skal være et navlebeskuende fenomen. Vi har derfor kommet frem til at vi skal kjøpe halvparten nordnorsk kunst og halvparten annen kunst. Når vi sier annen kunst så innbefatter dette også utenlandsk. Det er viktig å for eksempel se nordnorsk kunst i sammenheng med utenlandsk kunst, fremholder Haverkamp og peker samtidig på en vase på skrivebordet sitt. Den er dansk. Samtidig benytter Haverkamp anledningen til å poengtere at Nordnorsk Kunstmuseum ved sine innkjøp sidestiller kunsthåndverk og bildende kunst.

Muséets besøkende

Hvordan vil du karakterisere gjennomsnittbesøkeren på muséet?

– Til å begynne med var nok de som kom til Nordnorsk Kunstmuseum høyt akademisk personale. Gjærne slike som er plassert i

Tromsø på grunn av de mange ekspertkrevene aktivitetene som byen har, mener Haverkamp.

Har dette mønsteret endret seg?

– Jeg synes nok at en av hovedoppgavene til Nordnorsk Kunstmuseum er å få dette mønsteret til å endre seg. For dette er jo gjerne personer som i alle tilfeller ville gått på kunstutstillinger. Nordnorsk Kunstmuseum skal jo være et tilbud til de som er født, oppvokst og bor i Nord-Norge, og som tidligere ikke har hatt noe særlig tilbud når det gjelder kunst. Vi har derfor alltid tatt imot skoleklasser når disse har meldt sin interesse. Men dette forutsetter jo at disse har en lærer som tar initiativ til et besøk i samlingen, sier Haverkamp.

Kunsthistorieutdanning

Hvilken rolle er Nordnorsk Kunstmuseum tiltenkt ved den nye utdanningen i kunsthistorie ved Universitetet i Tromsø?

– Selve samlingen er en presentasjon av norsk kunsthistorie fra tidlig på 1800-tallet og frem til idag. Samlingen er tatt ut med henblikk på å gi et godt inntrykk av de siste 200 års kunsthistorie, og da iførste rekke malerihistorie. Skulptur har vi dessverre ikke særlig plass til. Det er en forutsetning å ha direkte kontakt med kunstverket for at man i det hele tatt kan undervise ved et universitet i faget kunsthistorie. Kunsthistorie er et gjenstandsfag, man kan ikke lese kunsthistorie på biblioteket. Man må være i kontakt med kunstverket. Dermed er muséet en forutsetning for at man skal kunne drive kunsthistorisk undervisning i Tromsø, poengterer Haverkamp.

Kunstsamlingen representerer altså i hovedsak arbeider fra de siste 200 årene. Vil denne epoken stå særlig sentral i kunsthistorieutdanningen?

– Kunsthistorie er jo et definert område, som vesentlig omfatter europeisk kunst, fra antikken og frem til idag. Men vi vil jo prøve å få en spesiell profil på faget. Da tror jeg nok

at de siste 200 årene vil stå særlig sentrale.

Vil nordnorsk kunsthistorie stå sentral i så måte i denne spesielle fagprofilen?

– Ja, særlig på forskningsoppgaver. Man kan gjerne ha studenter som er spesielt interessert i nordnorsk kunst, men man kan ikke ta kunsthistorie grunnfag på nordnorsk kunst. Først må en få en generell og allmen innføring i kunsthistorie som disiplin, og så kan en på et senere tidspunkt, for eksempel på en hovedfagsoppgave, spesialisere seg på et nordnorsk emne. Med årene må det jo være et mål at vi også får et hovedfagstilbud i kunsthistorie, sier Frode Haverkamp.

Nordnorsk Kunstmuseum

Nordnorsk Kunstmuseum i Tromsø ble stiftet i 1985 av Nasjonalgalleriet, Riksgalleriet, Nordnorsk Kulturråd og Universitetet i Tromsø. I muséets styre sitter Ben Schei (Universitetet i Tromsø), Unni Kristensen (Samorganisasjonen for kunstformidling i Nord-Norge - SKINN), Knut Berg (Nasjonalgalleriet), Kirsti Skoglund (Nord-Norske Bildende Kunstnere) og Arvid Pettersen (Nordnorsk Kulturråd). Muséet åpnet sine dører 17. mars 1988, og bestyres av konservator Frode Haverkamp. Det er dessuten senere ansatt en sekretær og en vaktmester.

Nordnorsk Kunstmuseum er en selvstendig stiftelse som finansieres av Kultur- og Vitenskapsdepartementet. For inneværende år er budsjettet på vel 2 mill. kroner.

Frode Haverkamp

Frode Haverkamp (43) ble høsten 1986 ansatt som konservator ved Nordnorsk Kunstmuseum. Haverkamp har magistergrad i kunsthistorie på en avhandling om Hans Gude, og diplom i kunsthistorie fra Universitetet i Oxford på nederlandsk 1400-talls kunst. Han har dessuten diverse studieopphold fra Vest-Tyskland og Italia.

Kunsthistorie til høsten

Kommende høst starter det undervisning i kunsthistorie ved Universitetet i Tromsø. Studiet er åpent, og det vil i første omgang bli gitt undervisning på grunnfagsnivå. Fra høsten 1990 vil tilbudet bli utvidet til også å omfatte mellomfag.

I høstsemesteret vil det bli gitt forelesninger i tidsepoken fram til tidlig renessanse, mens studentene i vårsemesteret vil beskjefte seg med perioden fra renessansen og fram til idag. Kunstsamlingene i Tromsø, og da i første rekke Nordnorsk Kunstmuseum, vil i stor grad bli benyttet til undervisningen.

1. amanuensis Kari Hoel ved Institutt for språk og litteratur er fagansvarlig for den nye kunsthistorieutdanningen. Hun vil også forelese over emnene Antikkens kunst, samt kunsthistorisk metode og teori. Førstelektor Signe Horn Fuglesang og professor Hjalmar Torp, begge fra Universitetet i Oslo, vil ta seg av forelesningene i henholdsvis Nordisk Middelalder og Europeisk middelalder. Også nordnorsk arkitektur og byggeskikk vil få en sentral plass i undervisningen. NAVF-stipendiat Ingebjørg Hage vil være ansvarlig for denne delen.

Tromsø studenter på studietur:

Sol og stjerner på Kanariøyene

Fysikkforeninga ved UiTø bestemte seg allerede våren 1988 for å arrangere et besøk på Nordisk Optisk Teleskop (NOT) på La Palma, en av de minste Kanariøyene.

Det ble også lagt opp til et besøk på universitetet på Kanariøyene for å se på studieforhold og muligheter for utveksling av studenter.

Ideen til denne turen kom etter et meget vellykkede helgebekket på Universitetets forskningsstasjon i Adventdalen, like utenfor Longyearbyen på Svalbard.

Desverre ble det rot med tidspunktet for reisen, så avreisen kom i konflikt med avslutningen av UKA 89. Det førte til at det ble færre deltakere enn antatt.

Roy H. Østensen

Vi var fire slitne fysikkstudenter som tidlig mandag morgen subbet ned landgangen fra ferga med tre og et halvt døgn reising i kroppen. Men da vi fikk Santa Cruz de La Palmas betongkai under føttene foravant motløsheten. Endelig var vi fremme.

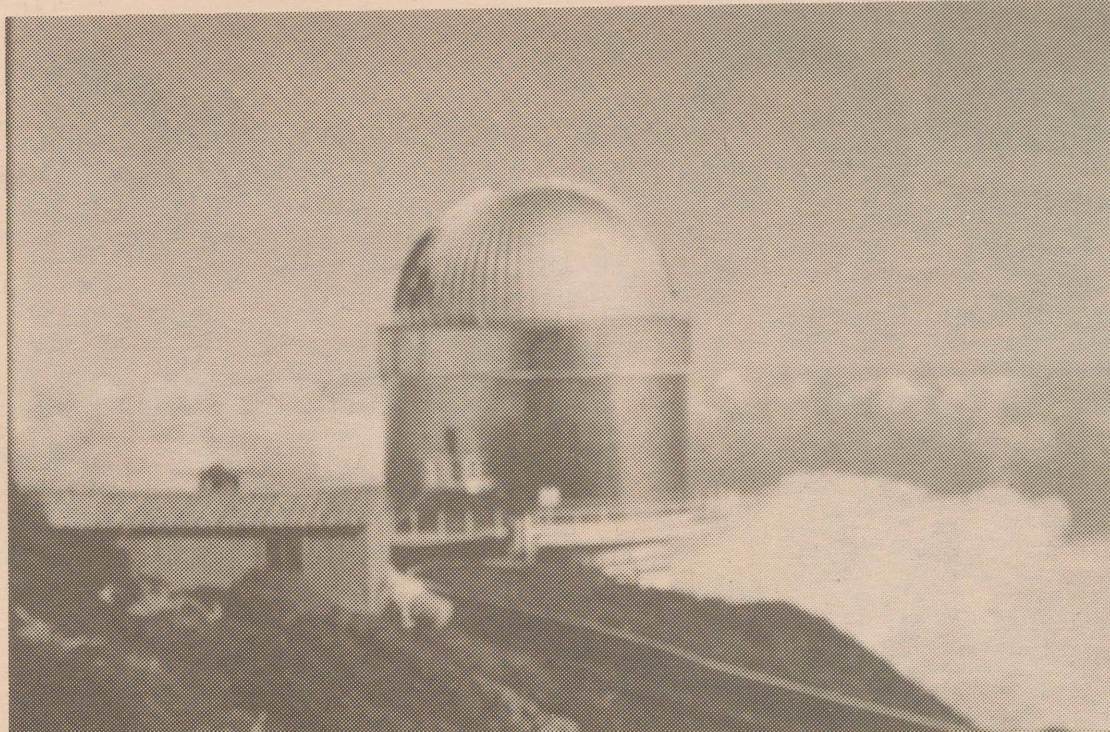
Møte med La Palma

Vi ble tatt imot av Inge Strømmesen, ingeniør ved Nordlysobservatoriet i Tromsø. Inge tok oss med på en handledur gjennom Sta. Cruz-hovedstaden på øya. Vi møtte en typisk spansk by som, i motsetning til mange andre byer på Kanariøyene, bar preg av å være skånt for maseturisme. Byen hadde et rolig tempo og hadde mange små, trange gater med utekafer, fruktmarked og alle slags små forretninger. En svak bris fra øst førte med seg luft fra Saharaørkenen, og gav en fin vintertemperatur. Ørkenluften førte med seg støv og sand som innhyllet det vakre var innhyllet i en svak dis. Turen opp til observatoriene på toppen av øya, var en imponerende ferd i et frodig landskap. I lavlandet og helt opp til 1.500 meter ble det dyrket tropiske frukter, og langs de dype kløftene og oppover mot 2.000 meter dominerte veldige furutrær vegetasjonen. Over denne høyden nådde ikke den fuktige tåken, som hver morgen kom inn fra havet. Bare kratt og små busker holdt stand mot den tørre fjellufta og de kalde nettene.

De siste kilometerne frem til plattået hvor observatoriene lå, balanserte veien på en knivegg. På ene siden så man ned på det frodige lavlandet, og havet utenfor. Den enorme vulkanen Caldera de Taburiente lå på andre siden av veien. Den utgjør mesteparten av øya, og på innsiden av krateret går veggene mer enn 1.500 meter loddrett ned! I bunnen av den utdødde vulkanen kunne vi skimte frodig skog.

På toppen av en vulkan

Endelig nådde vi toppen, Roche de Muchanchos. Spredte hvite kupler var plassert rundt om i det bruta

le landskapet. På det aller høyeste punktet så vi NOT. Det første på programmet vårt var lunch på Residenciaen. Dette er et slags hotell for observatører og teknikere, og er en del av de spanske forpliktelserne i den europeiske samarbeidsavtalen, som NOT er blitt en del av: Spania sørger for tomter, veier, strømforsyning, telefon, boliger og en sjeldent klar himmel, og mottar til gjengjeld 20 prosent av observasjonstiden ved de forskjellige teleskopene.

Residenciaen er delt inn i to avdelinger. En avdeling for astronomer som bruker natten til å observere, og ønsker ro til å sove om dagen. En for teknisk personell, sol-forskere og andre som holder en mer normal døgnrytme.

På Residenciaen ble vi møtt av førsteamanuensis Jan-Erik Solheim, mannen som hadde dratt i gang hele denne turen. Vi ble straks ført med til restauranten hvor vi spiste en lenge etterlenget lunch.

Besøk på observatoriene

Vi besøkte først verdens tredje største teleskop – det britiske William Herschel Telescope. Vi fikk se teleskopet og alt det kompliserte tekniske utstyret som hørte til, mens teknikerne jobbet med å forberede teleskopet for nattens observasjoner.

På det svenske solteleskopet ble vi hjertelig mottatt av nordmannen Arne Wyller, som viste oss rundt. Dette solteleskopet har en unik konstruksjon – den vanlige kuleformede kuppelen er tatt bort. I stedet har man på toppen av det høye tårnet plassert en sinnrik konstruksjon, med speil og roterende deler som følger solens bevegelse over himmelen. Bildet blir projisert via et rør gjennom fem etasjer og ned i kjelleren. Teleskopet gir bilder av solens overflatestruktur med en oppløsning som er i fremste klasse blandt jordbaserte solteleskop. Bare fra verdensrommet får man bilder med vesentlig bedre kvalitet.

The Isaac Newton Telescope

Under kveldens middag delte vi bord med en gruppe amerikanske forskere. Lederen for gruppen professor Ed Nather, har hvite dvergsterner som spesialfelt. Han la mer

enn gjerne ut om hvordan hans forskning på disse stjernenes temperaturfordeling viste at universet ikke kunne være mer enn 9.5 milliarder år gammelt, –i motsetning til den vanlige oppfatningen at alderen er hele 15 –20 milliarder år. I natt skulle de observere en hendelse der en hvit dvergsterne formørket en annen stjerne.

Å få se dette teleskopet i bruk var en fasinende opplevelse. Teleskopet kan programmeres til å følge stjerner, planeter, kometer, asteroider eller hva det måtte være ved å oppgi posisjoner og baneparametre til datamaskinen som styrer det. Dette arbeidet blir gjort av en operatør som kjenner teleskopet, og gjesteobservatørene gir beskjed om hvilke objekter de ønsker å observere til ham.

Efter at vi hadde sett Isaac Newton teleskopet tok vi farvel med professor Nather og gruppen hans, og kjørte opp til det Nordiske Teleskopet.

Natt på NOT

Vi var klare over at teleskopet ennå ikke var i driftklar stand, og da vi kom frem befant vi oss midt oppe i arbeidet med med å stille inn teleskopet og montere alskens utstyr. Utover natten forlot imidlertid teknikerne teleskopet, og vi ble aleine igjen sammen med Jan-Erik. Han fortalte at de hadde problemer med at teleskopet ikke pekte akkurat i den retningen computeren trodde det pekte, og at han ønsket å finne ut hvor stort avviket var.

Et okular ble dedrfor montert på teleskopet i stedet for de vanlige instrumentene, slik at vi kunne se gjennom teleskopet på den gode gamle måten. Det var tydelig ikke konstruert for dette bruket siden plassen under den flere tonn tunge speil- og stål- konstruksjonen var heller dårlig. Ved hjelp av kataloger som gav de korrekte posisjonene til noen stjerner, og mye leting frem og tilbake i området rundt, målte vi en rekke avvik i forskjellige områder av nattehimmelen. I totalt mørke og med den kalde nattevinden blåsende inn gjennom sidene på teleskop-kuppelen, var ikke forholdene så ulike vårt eget observatorium i Skibotn, og vi følte oss snart som hjemme.

Neste natt fulgte vi et spesielt stjernesystem over lang tid, og målte variasjoner i lysstyrken. Dette er visstnok den første seriøse observasjon gjort med NOT! Resultatet var kanskje så som så siden objektet stadig drev ut av feltet, men det var likevel interessant og relevant arbeid for kommende astrofysikere.

Morgenen etter forlot vi observatoriene på toppen av La Palma. Dermed er det også tid for å summere opp inntrykkene fra miljøet rundt dette enestående stedet.

For de av forskerne vi møtte her nede var ikke observatoriene noen fast arbeidsplass. De fleste kommer hit en kort tid for å gjøre nøye planlagte observasjoner, samle en mengde data, og så bruke månedene –kanskje år på å behandle materialet de har fått. Plasseringen her er nær det beste man kan finne på jorda. Alle forhold på stedet er lagt til rette for observatørene, så de kan konsentrere seg om sitt arbeide den korte tiden de er her. Inntrykket vi fikk fra de vi møtte var at alle var storfornøyde. NOT er snart klar for full drift, og ingen av oss ville nøle med å utnytte mulighetene teleskopet innehar.

Spanske Studenter

Torsdag morgen tok vi fly til Tenerife for å besøke universitetet der de siste dagene før vi skulle reise hjem.

Da vi ankom flyplassen utenfor La Laguna ble vi tatt imot av José Luis og Valentin, to hovedfagsstudenter fra IAC (Instituto de Astrofísica de Canarias).

Vi fikk en omvisning rundt på de forskjellige avdelingene, og ble imponert over allsidigheten vi så. Astrofysikk regnes som en egen gren av fysikken, men den trekker inn –eller anvender – absolutt alle andre områder innenfor fysikken. På IAC har studentene derfor en unik frihet til å velge mellom emner.

Selv om instituttet har en 25 års historie, var alt vi så nytt og pent. Det bar tydelig preg av en voldsom utvikling og ekspansjon de siste 8-10 år, særlig etter at det internasjonale samarbeidet kom igang. IAC er også en viktig brikke i den internasjonale samarbeidsavtalen, på grunn av sine tekniske tjenester og sin ekspertise.

Mot eftermiddagen ble vi kjørt

Nordisk Optisk Teleskop på Kanariøyene - et enestående internasjonalt samarbeidsprosjekt som gir mange muligheter for astrofysikk i nord.

opp på Teide-fjellet for omvisning på de spanske observatoriene. So nedgangen bak toppen av majestetiske El Teide (3.718 meter –Spanias høyeste fjell) var kanskje mer imponerende enn diverse teleskop og instrumenter.

StarTour hadde inkvartert oss på et hotell i Playa de los Americanos. Som navnet antyder er dette en typisk plast-by –et sted lokalbefolkningen bare nærmer seg hvis de kan tjene penger. Den eneste avisen vi fikk kjøpt på supermarkedet på hjørnet var da også gårdagens Dagbladet!

Vi ble ikke fristet til å bli her lenge enn høyst nødvendig.

Fiesta!

Fredags kveld hadde våre nye spanske venner lagt opp til en «tur på byen» i La Laguna. Stedene vi skulle besøke var omhyggelig valgt ut for at de skulle representere de typiske stedene lokale studentene pleide å besøke. Det første stedet var en bar i gammel spansk stil. Et koselig lite sted med sin egen spesialitet; en søt blanding av lokale viner tappet i tønner og rett i glassene. Jeg var overveldet over hvor mange av de spanske studentene som stilte opp. Hele tiden ble vi vartet opp med en hjertelighet jeg tviler på vi kan gjengjelde. Tromsø er kjent for å ha et åpent og varmt studentmiljø, men disse guttene og jentene imponerte meg virkelig.

Mange av dem ville ha glidd rett inn i selveste Ruphus Studentforening uten problemer!

Efterhvert som kvelden skled over ble alle språkvansker opphevet, og det ble snart en uforglemmelig aften. Bartenderen hadde fått sine instruksjoner; vi fikk det vi ønsket men fikk ikke betale. Lokale ble etterhvert for lite ettersom flere og flere fant veien hit. Vi forflyttet oss derfor til neste sted, et slags diskotek. Det var et sted med moderne stil, helt ryddet for stoler og bord men uten noe dansegulv. Folk danset heller ikke, med støt i gruppe og pratet og lo. Vi falt fort inn i den lette stemningen og ble utover kvelden kjent med mange av disse trivelige studentene.

Jeg slutter vår reseberetning her mens stemningen er på topp. Allventer nå på en anledning til å reise tilbake. En stor takk til José Luis Valentin og alle de spanske studentene som tok så varmt imot oss!

Kortsiktig langtidsprogram

Den 9. mars ble regjeringens langtidsprogram for årene 1990-93 lagt fram. Der setter regjeringen seg svært høye og ambisiøse mål for den høyere utdanningen i Norge i årene fremover. «Mer kunnskap til flere», er mottoet. Det er «viktigere enn noen gang at kunnskap er tilgjengelig for alle og ikke bare for de få».

Regjeringens konkrete mål i så måte er å ha 105 000 mennesker under høyere utdanning innen år 1995.

Hvordan skal målene nås?

Målet om 105 000 studenter innen 1995 skal realiseres i en periode der ungdomskullene i Norge minker. Rekrutteringen skal altså økes parallelt med at rekrutteringsgrunnlaget blir mindre. Det betyr at hvis regjeringens målsetting skal nås, må en mye større andel av ungdomskullene ut i høyere utdanning enn det som er tilfellet idag. Det sier seg selv at for å få til noe slikt må det være attraktivt å gjennomgå en høyere utdanning, noe må stimulere ungdom til å velge å bruke flere år av sitt liv til å studere. Svaret som langtidsprogrammet gir på dette, er følgende: «Regjeringen vil legge stor vekt på tiltak som kan øke kvaliteten og effektiviteten i den høyere utdanningen» (s.162)

Men konkrete forslag til hvordan kvalitet og effektivitet skal bedres, er det smått med i langtidsprogrammet. Om effektiviteten står følgende: «Regjeringen vil legge vekt på å stimulere til økt studieeffektivitet. Det vil bli foretatt en gjennomgang av studiefinansieringsordninga.» (s.162)

Regjeringa har altså innsett at det må en endring av studiefinansieringa til for å bedre utdanningssystemet her i landet, men denne «gjennomgang av studiefinansieringsordninga» er foreløpig det eneste de tør foreslå.

Det vi i Norsk Studentunion ser oss nødt til å stille et stort spørsmålsteget ved, er hvorfor denne gjennomgangen ikke har vært foretatt for lenge siden.

Kirke- og undervisningskomiteen i Stortinget har siden 1987 bedt departementet foreta en vurdering av studiefinansieringsordningen. I komiteens innstilling til statsbudsjettet for 1988 heter det: «Komiteen vil be departementet foreta en foreløpig vurdering av det nye stønadsystemet i forbindelse med neste års budsjett.» et år senere, i innstillingen til statsbudsjett for 1989, finner vi nøyaktig samme oppfordring en gang til. Men hittil er ingen gjennomgang forelagt Stortinget.

Kultur- og vitenskapsdepartementet har dessuten bedt om, og fått, utredninger om studiefinansieringsordningen fra Norsk Studentunion og andre studentorganisasjoner, fra Lånekassen, fra Hernes-utvalget og fra Lærerutdannings-utvalget. Disse utredningene er overhodet ikke blitt tatt hensyn til. Og ingen av forslagene fra de to offentlige utvalgene er tatt til følge i langtidsprogrammet. Det eneste svar man får i langtidsprogrammet er altså: «Det vil bli foretatt en gjennomgang av studiefinansieringsordningen.»

Videre står det i langtidsprogrammet: «I den forbindelse vil det bli vurdert om ordningen bør omlegges slik at den i større grad kan bidra til en raskere gjennomføring av studiene.» Men hva betyr egentlig dette? Betyr det at man vil bedre studiefinansieringa slik at studentene slipper å jobbe deltid ved siden av studiene, og at de dermed kan gjennomføre studiene raskere? Vi skulle ønske at vi kunne tolke regjeringen dithen. Men med de signaler

vi får fra myndighetene i andre sammenhenger, er det lite trolig at det er en slik utvikling vi vil få.

Hva er årsaken til den lave effektiviteten?

Tall fra NAVF's tidsnyttingsundersøkelse (1985) viser at over 1/3 av norske studenter bruker lengre tid enn normert på gjennomføringen av studiene. Når vi vet at 60% av studentene ved Universitetet i Oslo arbeider deltid (undersøkelse gjort av NSU,1988), kan det kanskje bidra til en forståelse av det regjeringen kaller lav effektivitet i høyere utdanning.

Hernes-utvalget peker på to årsaker til at studentene jobber deltid: «En hovedårsak til deltidsarbeid er at mange av studentene finner kostnadsnormen for lav slik at ekstraintekt er nødvendig.» Studielånet dekker altså ikke levekostnadene. Den andre årsaken Hernes-utvalget peker på er frykten for gjeld: «Gjeldsfrykt er sansynligvis en hovedårsak til deltidsarbeid og lavt låneopptak.» At gjeldsfrykten er stor med en studielånsrente på 11.5% rente er ikke å undre seg over. Til sammenligning kan vi nevne at svenske studenter får sine lån til 5.6% rente.

Studenter har altså dårlig råd, og de er redde for gjeld. Og under disse forhold tror regjeringen at de skal oppnå å ha 105 000 studenter ved universiteter og høyskoler i 1995. Det er bare en måte regjeringen kan nå dette målet på; det er ved å bedre studiefinansieringen. Og denne bedringen kan ikke komme om noen år, den må komme nå! Det er nemlig nå den økte rekrutteringen må begynne. For vi kan ikke i 1995 ha en masserekruttering av førsteårsstudenter. Det må også finnes flere studenter i de høyere årskullene enn det som er tilfelle i dag, og disse må begynne sine studier i de nærmeste to-tre årene.

En annen forutsetning for en høy rekruttering i antallet studenter er at studentmassen må rekrutteres fra et bredere sosialt felt. «Det var en viss sosial utjevning i rekrutteringen til høyere utdanning fra 1951 til 1974...., men de sosiale ulikheter er senere sementert og opprettholdt», heter det i Hernes-innstillingen s.59.

Det er nettopp gjeldsfrykt og mangel på økonomiske midler som holder endel grupper borte fra høyere utdanning. Regjeringen må derfor innen rimelig tid tilby studentene et minimum av økonomisk trygghet både i studietiden, og når de er ferdigutdannet.

Hva må gjøres?

Det mest essensielle i utviklingen av en bedre studiefinansiering er å tenke fremover. Det fremtidige Norge vil være et samfunn preget av en helt annen demografisk struktur enn den vi har i 1989, og vi vil dermed stå overfor helt andre problemer om noen år enn dem vi har i dag. Da nytter det ikke med kortsiktige løsninger.

Myndighetene må bli klar over hvilken viktig resurs studentene representerer. For å utnytte denne ressursen bedre må det være mulig for studentene å bruke mere tid på studiene. De økonomiske forholdene må legges til rette slik at det å være heltidsstudent blir en reell mulighet

for alle grupper. Lik rett til utdanning er et hovedkrav fra NSU sin side. Geografiske, økonomiske og sosiale forhold skal ikke være avgjørende for muligheten til å gjennomføre en høyere utdanning.

For å få realitet bak kravet om lik rett til utdanning er det en absolutt forutsetning at alle skal kunne gå gjeldfri ut av videregående skole. I dag er det mange som må ta opp lån allerede før de begynner på en høyere utdanning. Dette må unngås, utgifter i forbindelse med videregående skole, må i sin helhet dekkes gjennom stipend.

Tilslutt må det understrekes at reformer i studiefinansieringsordningen ikke kan gjennomføres ved å omfordele allerede knappe resurser. Det er for eksempel lite hjelp i å gjøre stipendene høyere, og samtidig forverre tilbakebetalingsvilkårene. Det er ikke til å komme utenom at bevilgningene til studiefinansiering i dag er for små. Skal vi få en bedre rekruttering til, og en kvalitativt forbedring av, den høyere utdanningen her i landet, er det helt nødvendig med en sterkere satsing og en politisk prioritering på dette området.

Marit Wallevik
Norsk Studentunion

Nytt arbeidsutvalg i NSU

Det nye arbeidsutvalget i Norsk Studentunion består av (øverst fra venstre): Leder Arve Monsen, Øystein Berglund, Lars Jørgen Tvedt, nestleder Silja Arvola og Kristin Devor.

MBA-forum 1989

Oktober-89 er det igjen klart for MBA-forum på NHH. Tidligere MBA-forum har vært store suksesser, og mange deltagere har blitt inspirert til å ta en mastergrad i utlandet.

MBA-forum er et arrangement som presenterer mulighetene for å ta en Master of Business Administration i utlandet. Forumet er et samarbeid mellom NHH, BI og Handelshøyskolene i Stockholm, Helsinki og København. Arrangementet blir rettet mot høyskolestudenter og tidligere studenter som går med planer om videreutdanning.

For å få et så godt arrangement som mulig, har vi innvitert de beste og mest anerkjente skolene i Europa og USA, til sammen 16 stykker. Noen av disse er: INSEAD (Frankrike), IMEDE (Sveits), London Business School, Harvard, Columbia og Stanford. Tidligere har det vært populært for nordmenn å dra til USA for å ta mastergrad, men de europeiske skolene har etterhvert opparbeidet seg et like anerkjent program som de amerikanske. Oslo, Stockholm, Helsinki og København har innvitert de samme skolene som oss.

Endelig program er ikke ferdig ennå, men hver skole får ca. 20 minutt til å representere seg selv. I tillegg vil skolene holde stands slik at deltagerene kan få mulighet til å snakke med skolens utsendinger. Det vil også være en kort informasjonsdel som tar for seg MBA-utdanning generelt (hva?, hvorfor? osv.). Middag og lunch skal smake godt innimellom!

Forumet vil gå av stabelen lørdag

7.oktober. Vi satser sterk på å få til litt liv (som vi er så flinke til her på NHH) slik at våre medstudenter i Tromsø skal få en uforglemmelig weekend! Men vi vil ikke undergrave forumet som går på BI dagen etter (søndag 8.oktober) for de som synes det er lettere å dra dit.

AVGANGSKULLISTER OG ANDRE:

Følg med i interninfo, dagspresse og tidsskrifter. Vi vil annonsere mer nærmere forumet. Påmeldingsfrist vil være i midten av september og deltageravgiften blir ca. 200 kroner.

For mer informasjon, kontakt Næringslivsutvalget

Norges Handelshøyskole
Helleveien 30
5035 BERGEN-SANDVIKEN
Tlf.05-961966 (Telefonvarer)
256811

Kontaktutvalget for næringslivet,BS
Bedriftsøkonomisk Institutt
Elias Smiths vei 15
Postboks 483
1301 SANDVIKA
Tlf. 02 470766

Hilsen MBA-forum '89
Norges Handelshøyskole

Utopia
forbeholder
seg retten
til å forkorte
leserinnlegg

Studenter krever lønn

Norsk Studentunion (NSU) sier i en pressemelding at de vil ha som mål at studentene skal mota lønn i studietiden. Dette ble vedtatt på NSUs 35. landsting, som ble avholdt i Oslo 6.-8.

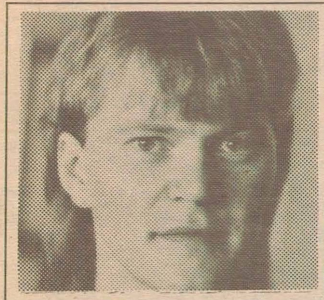
For at studenter skal få den samme sosiale og økonomiske trygghet som andre samfunnsgrupper, mener NSU at en ordning med studielønn er nødvendig. NSU viser til at den innsatsen studenter gjør gjennom studiet kommer hele samfunnet til gode.

Studielønsordningen er et langsiktig mål for NSU. For å oppnå en bedring av studentfinansieringen innenfor dagens rammer, krever Norsk Studentunion blant annet lavere rente på studielån og en økning av studiestipendene.

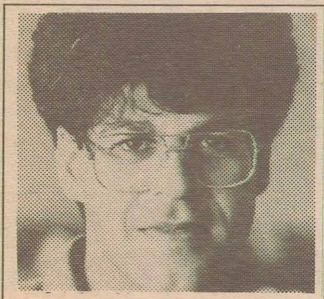
Din mening

På grunn av 2 ½ års kjøpestopp er det reist kritikk mot dårlig utvalg i fagbøker ved biblioteket på IMR

BRUKER DU BIBLOTEKET PÅ IMR?

Finn Børge Petersen. Data
Jeg bruker biblioteket svært sjelden. De gangene jeg bruker det er det mest aviser og tidsskrifter jeg leser. Jeg synes det er for lite og dessuten er det uoversiktlig å bruke.

Saeed Manshadi. Data
Jeg synes det er for lite utvalget av tillegglitteratur. Dette er min erfaring for det faget som jeg tar. Men de trenger vel større bevilgninger slik at studenter kan bruke det til noe annet en å lese aviser.

Inger Marie Petersen. Kjemi
Jeg bruker det spesielt til lån av artikler. Jeg synes biblioteket fungerer veldig bra og jeg har aldri hatt problemer med å få dem litteraturen som jeg trenger. Men det forutsetter at en kan bruke det.

Tatjana Burkow. Data
Ja jeg bruker det ofte og har alltid fått det jeg ønsket. Jeg har fått hjelp når jeg har spurt om det. Jeg synes det fungerer godt.

Eva Nilsen. Biologi
Jeg leser avisen der og bruker en del oppslagsverk. Jeg får ellers hjelp når det trengs.

På fest med Ten Men Working

Aron & Stoney

Ten Men Working er iferd med å etablere seg som et solid blues/rock-band. Det var en fest å høre dem på Paletten fredag den 21.april. Mange folk var møtt opp, stemninga var på topp, dansegulvet gyngtet. Ingen sure miner at skue. Bursdagsbarnet, vokalist Eivind, var mer enn opplagt. Vi fikk til og med et splitthopp. Det var nesten for mye til han og være. Også

Buanes da, Tromsøs svar på Albert Collins, overgikk sin gamle læreremester Hoika med sin intense innlevelse i gitartonenes innerste hemmeligheter. Bassisten, denne innvandra bergenseren, imponerte stort med sitt fjellstødige komp. Bergen hadde Toril Sivertsen, nå har de Ivar Handeland. Bakerst i høyre hjørne prøvde Leif å gjemme seg bak sitt avanserte tangentsystem, men vi oppdaget både ham og hans liflige hammondtoner. Dag høstet mang

en applaus for sin talentfulle improvisering på saxofon.

Vi lyttet forventningsfullt etter de sure tonene fra blåserekka, men de kom aldri. Inntrykket ble oppretta da trommisen mistet stikka under en av låtene. Alt var som før. Nesten. For så kom kveldens høydepunkt: Ten Men Workings spesialversjon av Manfred Mans Mighty Quinn. Etter en trolsk, nærmest Brian Eno- inspirert, innledning

fra organisten, tro Eivind til med sin kraftige røst, tett etterfulgt av de andre i bandet. Guddommelig! Hvorfor har vi ikke hørt mer av slik tidligere?

Det er sjelden å oppleve en slik stemning på Paletten. Ten Men Working har klart det tidligere og klarte det igjen. Vi gleder oss neste gang.

Sterk TSI- deltagelse i åpent NNM i Judo

Helga 1. og 2. april ble det arrangert åpent Nordnorgesmesterskap i judo i Harstad. TSI deltok der med tre deltagere i ståpende kamp, og tre i mattekamp. Til tross for forholdsvist liten kamperfaring gjorde studentene et godt stevne.

sekunder. Dette er den raskeste seier noen gang i et mesterskap i Harstad, og innkasserte Samuelsen en pokal i gigantklassen, samt trusler om juling fra horder av supportere fra Harstad.

Bruk av urutinerte dommere førte til en del dårlig dømming, og Samuelsen bidro til kritikken da han besvimte på matta. Dommeren trodde Samuelsen kontrollerte motstanderen i et holdegrep, og så ikke at denne hadde satt inn en særdeles effektiv halspulsårekløving. Samuelsen fikk heldigvis ingen skader, og kjempet seg til slutt til en femteplass.

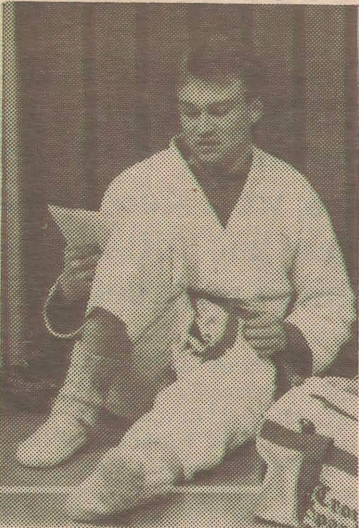
Gry Berntzen

Det var Arne Samuelsen -Uløyas store sønn -som sto for en god del av dramatikken ved mesterskapet. I første runde skulle han gå mot Håvard Danielsen -på forhånd utropt som en av kandidatene til gullet i en helsides artikkel i Harstad Tidene. Samuelsen lot seg ikke affisere av oppskrytne sørfylkinger, men kastet Danielsen i en ren ippon etter 3

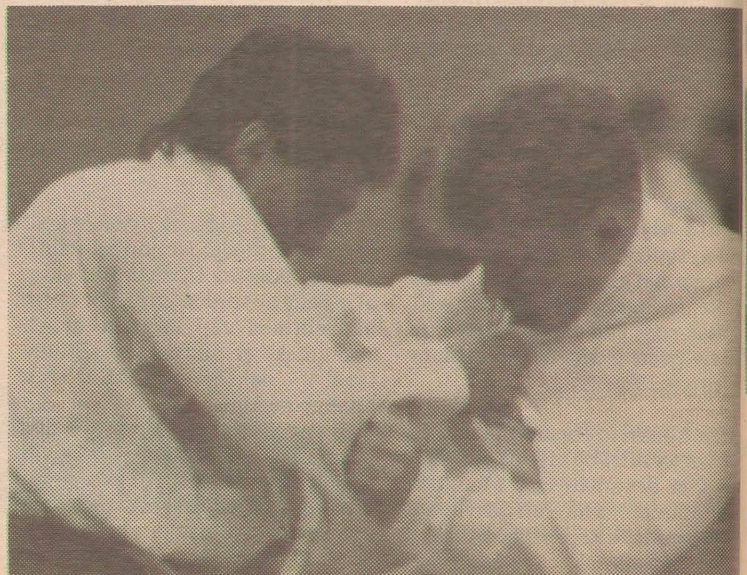
Gry Berntzen var den eneste fra TSI som deltok i dameklasse stående kamp. Med et åpent skotsk mesterskap fra 81 som siste kamperfaring, stilte hun med erklært målsetning - å kunne gå av matta uten varige men. Til tross for pessimismen gikk det forholdsvist bra -en sølvmedalje i vektinndelt klasse, og en bronse i åpen klasse etter tap mot den suverene vinner i dameklassen -Anne Julie Klæboe fra Lunheim judoklubb.

Om Stig-Morten Knutsens deltagelse i NNM kan det vel sies at mannen er sin egen verste fiende. Han pådro seg 7 poengs straff i samtlige kamper ved å trække utenfor matta, og tapte dermed to av tre kamper til tross for at ingen motstandere fikk inn poenggivende kast. Etter en feildømming som kostet Knutsen seieren i første runde, gikk han rekvalifisering og endte til slutt opp på en sjetteplass.

TSI sendte tre nybegynnere til Nordnorgesmesterskapet for å delta i mattekamp. Dette er et tilbud til de laveste graderte, og kan vel kalles en myk innføring i det å gå kamp i stevner. For Geir Stensland, Hilde Monica Rise og Andre Vestli var dette god kamperfaring og alle tre gjorde en fin innsats i sine klasser.

Arne Samuelsen - dagens helt.
Foto: Gry Berntzen

T.v. Stig Morten Knutsen - sin egen verste fiende. Foto: Gry Berntzen

Narvikrock på Studenthuset

Torsdag den 27 april blir det rock 'n roll og full rulle på studenthuset. Det skal nemlig Narvikbandet EDDIK entre scenen. Bandet har tidligere bare spilt korte sett ved forskjellige anledninger her i Tromsø. EDDIK var et av de banda som varmet opp Raga Rockers like før jul, dersom en ser bort fra noe kontroversiell opptreden på Brasserie Nobile. Nå har EDDIK bygd opp et eget repertoire som er stort nok til å holde konsert for byens rockere. EDDIK har eksistert i to og et halvt år og har en singleutgivelse bak seg. Side dette har EDDIK utviklet seg ganske mye. Låtene er blitt tettere og mer gjetnomarbeidet, både tekstmessig og musikalsk. Selv karakteriserer de musikken som velklingende disharmonisk ståpårock med nordnorske tekster.

Brief news summary in english

Gry Berntzen

Police investigations after evidence of hacking at UiTø

International hackers may have used the Norwegian Telecom Data-pack services as a transit station to get valuable information about research projects from terminals abroad. Ingoing calls from Taiwan connected with outgoing calls to the USA and the Netherlands is evidence that the hackers operate on an international scale. Neither the police nor the university wishes to comment the ongoing investigations, especially as the use of local passwords show that the hackers must have local connections.

Sigurd Sjursen, leader of EDB-senteret says that they have names of

suspects, but does not wish to disclose anything at this stage. The hackers have added another 100 000 kr to the university phone bill, the figure including the extra costs after last years hacking incident.

Students should claim majority of the board of samskipnaden

Former leader of the local student welfare organization and well-known figure of the local power strata, Tor Ødegård, is of the opinion that the students should demand majority of the board of the welfare organization. At present, the student are in a minority of one, but hold the position of leader. The new welfare law opens for student majority, but in Tromsø no changes have been made since the passing of the

law in 1987. Ødegård claims that cases like the recent dispute of distribution of kindergarden places between students and university employees where the board in the end decided upon a 50/50 division, show that samskipnaden have not got their priorities right concerning who they are there to serve. -the students themselves are the ones who have the best information about their own situation, and have been the ones with the most responsible politics in the later years.

NSU demands more kindergarden places for student children.

The local NSU branch are worried about the lack of kindergarden places, and demand that students get more places in state and council kindergardens. NSU will the 29th of

April arrange a debate between politicians from the different parties Elin Gundersen from NSU and the pefully someone from the council in Tromsø.

Visit of Soviet professor

Soviet professor in Norwegian, Valerij P. Berkov from the university in Leningrad visited UiTø last week. He says that perestroika has contributed to a more active student body, and new respect for individual opinion at Soviet universities. The campaign for glasnost has made the passage of information over the borders much easier -Soviet students now get to read Aftenposten, and scientists like himself get permission to go abroad. The professor lectured for the russian students at the university, and was much impressed by their high level of proficiency.